Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

PEDAGOGICKO-ORGANIZAČNÉ POKYNY
na školský rok 2019/2020

Bratislava 2019

Úvodné slovo ministerky ... 4
1. VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE A POKYNY ... 6
1.1 Organizácia školského roka ... 6
1.2 Celoslovenské testovanie žiakov 5. ročníka základných škôl ... 6
1.3 Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl ... 7
1.4 Maturitná skúška ... 7
1.5 Výchovno-vzdelávací proces ... 8
1.5.1 Znižovanie informačnej nerovnosti ... 8
1.5.2 Kontrola a efektivita výchovno-vzdelávacej činnosti ... 9
1.5.3 Predčitateľská a čitateľská gramotnosť ... 10
1.5.4 Inkluzívne vzdelávanie ... 11
1.5.4.1 Ľudské práva ... 12
1.5.4.2 Práva detí ... 13
1.5.4.3 Antidiskriminácia ... 14
1.5.4.4 Národnostné menšiny ... 15
1.5.4.5 Cudzinci ... 17
1.5.5 Deti a žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ... 18
1.5.6 Cudzie jazyky ... 19
1.5.7 Náboženská výchova/etická výchova ... 20
1.5.8 Globálne vzdelávanie, environmentálna výchova a vzdelávanie k trvalo udržateľnému rozvoju ... 21
1.5.9 Mediálna výchova ... 23
1.5.10 Školské knižnice ... 23
1.5.11 Zdravý životný štýl ... 23
1.5.12 Bezpečnosť a prevencia ... 25
1.5.13 Výchovné a kariérové poradenstvo ... 28
1.5.14 Súťaže ... 29
1.5.15 Podnikateľské zručnosti ... 29
1.5.16 Finančná gramotnosť ... 30
1.5.17 Digitálne vzdelávanie ... 31
1.5.18 Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov ... 33
1.5.19 Neformálne vzdelávanie ... 33
2. ŠKOLY ... 34
2.1. Materské školy ... 35

2.2. Základné školy ... 37
2.3. Stredné školy ... 41
2.3.1. Systém duálneho vzdelávania ... 43
2.4. Školská integrácia ... 44
2.5. Špeciálne školy, špeciálne triedy ... 45
2.6. Základné umelecké školy ... 46
2.7. Jazykové školy ... 47
3. ŠKOLSKÉ ZARIADENIA ... 47
3.1. Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ... 47
3.1.1. Školský klub detí ... 47
3.1.2. Centrum voľného času ... 47
3.1.3. Školský internát ... 48
3.2. Špeciálne výchovné zariadenia ... 48
3.3. Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie ... 48
3.4. Školské účelové zariadenia ... 50
3.4.1. Zariadenia školského stravovania ... 50
4. PEDAGOGICKÍ ZAMESTNANCI A ODBORNÍ ZAMESTNANCI ... 52
4.1. Ochrana pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov ... 52
4.2. Kvalifikačné predpoklady ... 53
4.3. Profesijný rozvoj ... 53
5. UČEBNICE ... 56
6. ŠKOLSKÉ TLAČIVÁ ... 57
7. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A PROJEKTY NA PODPORU VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ ČINNOSTI V ŠKOLÁCH ... 58
7.1. Program Erasmus+ ... 58
7.2. eTwinning program partnerstvo škôl ... 59
7.3. Program Európsky zbor solidarity ... 59
8. CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE ... 59
9. ÚČINNOSŤ ... 59
Príloha č. 1 ... 60
Príloha č. 2 ... 62
Príloha č. 3 ... 64

Úvodné slovo ministerky

Vážení pedagogickí a odborní zamestnanci,
milí čitatelia,

po roku mám opäť možnosť prihovoriť sa Vám v súvislosti s vydaním publikácie Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2019/2020 a súčasne aj zaželať do nového školského roku veľa úspechov Vám i Vašim žiakom.

Rezort školstva už tradične vydáva túto brožúrku s cieľom predstaviť základné zmeny v legislatíve, priblížiť dôležité termíny v priebehu školského roka a pomôcť zorientovať sa v aktuálnych témach, ktorými školstvo žije. Verím, že uvedené informácie budú pre Vás užitočné a nápomocné v priebehu celého budúceho školského roka. Nepochybujem, že publikáciu využijú aj ďalšie inštitúcie a organizácie, ktoré pôsobia v oblasti regionálneho školstva.

V minulom roku sa nám podarilo vypracovať Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania, ktorý schválila aj vláda SR. Na základe neho sme začali realizovať prvé opatrenia, ktoré by mali priniesť potrebné zmeny a zlepšenia v našom vzdelávacom systéme. V tejto práci nám pri tom pomáhajú aj experti zo zahraničia, vďaka čomu sa budeme môcť inšpirovať aj dobrými riešeniami z iných krajín.

Jedným z najvýznamnejších krokov, ktoré sa nám podarilo zrealizovať, bol nový zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch, ktorý parlament definitívne schválil v máji tohto roku. Zákon vznikol v širokej diskusii so zástupcami pedagógov a predstavuje vo viacerých oblastiach pozitívny posun smerom k zlepšeniu postavenia pedagogických a odborných zamestnancov v školstve a uľahčenia ich práce. Súčasne prináša nový systém ďalšieho vzdelávania, ktorý by mal byť efektívnejší a viac odrážať potreby jednotlivých škôl.

V oblasti predškolskej výchovy nás už v budúcom roku čaká prelomové zavedenie povinného vzdelávania v materských školách pre päťročné deti. Slovenská republika bola jednou z mála európskych krajín, kde sa povinné vzdelávanie ešte netýkalo tejto úrovne, pričom prax ukazuje na jednoznačné pozitíva takéhoto opatrenia. V spolupráci s ďalšími rezortmi, ako aj samosprávami pracujeme na tom, aby sa vytvorili dostatočné kapacity v materských školách pre všetky deti.

V súlade s Programových vyhlásením vlády i nad jeho rámec pokračujeme so zlepšovaním sociálneho statusu a atraktivity učiteľského povolania cestou zvyšovania platového ohodnotenia. Pripravujeme výrazné zvýšenie platov nastupujúcich pedagógov, ktoré by malo pomôcť pritiahnuť do školstva tých najlepších absolventov učiteľských odborov a od januára 2020 taktiež plošné zvyšovanie miezd pedagogických a odborných zamestnancov v celom systéme školstva.

Istými úpravami prešiel aj systém duálneho vzdelávania, a to na základe skúseností z praxe. Podmienky sme nastavili tak, aby duálne vzdelávanie bolo zaujímavejšie pre širší okruh zamestnávateľov a súčasne bolo výhodnejšie aj pre školy. Veľkou výzvou je aj postupné otváranie trhu s učebnicami, keď už prvé verejné obstarávania rátajú so zakúpením titulov od viacerých dodávateľov, aby si školy mohli vybrať pre nich tú najvhodnejšiu učebnicu. Zmení sa aj vyučovanie prvého cudzieho jazyka v základných školách, kde upúšťame od povinnej angličtiny a školy budú môcť ponúknuť žiakom aj iný jazyk, napríklad nemčinu či francúzštinu.

Milé kolegyne a kolegovia,

verím, že nasledujúci školský rok sa bude niesť v znamení pozitívnych zmien, ktoré dokážu naplniť čo najviac z našich spoločných očakávaní. Dovoľte mi preto v mene celého ministerstva a priamo riadených organizácií, ako aj v mene svojom zaželať Vám veľa pracovného elánu a tvorivých síl. Budem rada, ak sa školský rok 2019/2020 vydarí podľa Vašich predstáv.

Martina Lubyová
ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

1. VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE A POKYNY

1.1 Organizácia školského roka

1. Školský rok sa začína 1. septembra 2019. Školské vyučovanie sa začína **2. septembra 2019** (pondelok). Školské vyučovanie v prvom polroku školského roka sa končí **31. januára 2020** (piatok).
2. Školské vyučovanie v druhom polroku sa začína **4. februára 2020** (utorok) a končí sa **30. júna 2020** (utorok).
3. Termíny školských prázdnin (okrem materských škôl) **do roku 2022** sú uvedené v **prílohe č. 1.**
4. Prevádzka každej MŠ zaradenej v sieti škôl a školských zariadení SR, **bez ohľadu na jej zriaďovateľa**, sa v čase letných prázdnin prerušuje **najmenej na tri týždne nepretržite**. V miestach, kde je niekoľko MŠ jedného zriaďovateľa, informuje riaditeľ rodičov alebo zákonných zástupcov (ďalej len „zákonný zástupca“) o možnosti dochádzky detí do niektorej z nich (vopred určenej). Prevádzku MŠ počas školských prázdnin je potrebné zabezpečovať v súlade s informatívnym materiálom „Materská škola a školské prázdniny“, ktorý je dostupný na http://www.minedu.sk/data/files/6227_ms_prazdniny.pdf.

1.2 Celoslovenské testovanie žiakov 5. ročníka základných škôl

1. Testovanie žiakov 5. ročníka ZŠ (Testovanie 5-2019 alebo T5-2019) sa uskutoční **20. novembra 2019 (streda)** na všetkých ZŠ SR z predmetov matematika, slovenský jazyk a literatúra a maďarský jazyk a literatúra. Na testovaní sa zúčastnia žiaci 5. ročníka ZŠ, vrátane žiakov so ŠVVP, okrem žiakov vzdelávaných podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím.
2. Cieľom Testovania 5 je vstupné hodnotenie žiackych vedomostí a zručností na začiatku vzdelávacieho stupňa ISCED 2. Testovanie 5 poskytne školám spätnú väzbu, ako sú žiaci pripravení na prechod z ISCED 1 na vzdelávací stupeň ISCED 2 a zároveň bude vstupnou informáciou pre učiteľov na stupni ISCED 2 na zlepšovanie ich vzdelávania a skvalitňovanie výchovno-vyučovacieho procesu. Slúži aj na monitorovanie stavu vedomostí a zručností žiakov pri výstupe z ISCED 1 v celoštátnom meradle. Testovanie 5 zároveň slúži ako vstupné testovanie pre meranie pridanej hodnoty vo vzdelávaní na druhom stupni ZŠ.
3. Za prípravu a metodické riadenie priebehu testovania zodpovedá NÚCEM. Za organizačné zabezpečenie testovania zodpovedá riaditeľ školy. Kontrolu objektivity testovania vykonajú zamestnanci ŠŠI a OŠ OÚ. S cieľom zvýšiť objektivitu priebehu testovania riaditelia ZŠ na základe poverenia OŠ OÚ poveria úlohou externého dozoru pedagogických zamestnancov iných ZŠ.
4. Na vybraných ZŠ bude v mesiacoch **október 2019** prebiehať pilotné overovanie testovacích nástrojov pre Testovanie 5.
5. Informácie o Testovaní 5-2019 sú zverejňované na https://www.nucem.sk/sk/merania/narodne-merania/testovanie-5.

1.3 Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl

1. Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka ZŠ (Testovanie 9-2020, T9-2020) sa uskutoční **1. apríla 2020** (streda) z predmetov matematika, slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra a **2. apríla 2020** (štvrtok) z predmetov slovenský jazyk a slovenská literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra. Na testovaní sa zúčastnia žiaci 9. ročníka ZŠ a 4. ročníka gymnázií s 8-ročným vzdelávacím programom, vrátane žiakov so ŠVVP, okrem žiakov vzdelávaných podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím.
2. Náhradný termín Testovania 9-2019 sa uskutoční **15.** a **16. apríla 2020** (streda, štvrtok).
3. Cieľom testovania je získať obraz o výkonoch žiakov na výstupe zo stupňa ISCED 2, porovnať ich výkony v testoch a poskytnúť školám spätnú väzbu a komplexnejší obraz o testovaných predmetoch, ktorý môže pomôcť pri skvalitňovaní vzdelávania. Výsledok žiaka slúži ako podklad pre prijímacie skúšky na stredné školy. Testovanie 9 zároveň slúži ako vstupné testovanie pre meranie pridanej hodnoty vo vzdelávaní na stredných školách.
4. Za prípravu a metodické riadenie priebehu testovania zodpovedá NÚCEM. Za organizačné zabezpečenie testovania zodpovedá riaditeľ školy. Kontrolu objektivity testovania vykonajú zamestnanci ŠŠI a OŠ OÚ. S cieľom zvýšiť objektivitu priebehu testovania riaditelia škôl na základe poverenia OŠ OÚ poveria úlohou externého dozoru pedagogických zamestnancov iných základných škôl, alebo gymnázií s 8-ročným vzdelávacím programom.
5. Vo vybraných ZŠ bude vo **februári 2020** a vo vybraných SŠ v období **september** až **október 2020** prebiehať pilotné overovanie testovacích nástrojov pre Testovanie 9.
6. Informácie o Testovaní 9-2020 sú zverejňované na https://www.nucem.sk/sk/merania/narodne-merania/testovanie-9. Z dôvodu zvýšenia počtu položiek v testoch sa predĺži čas testovania, a preto pre žiakov zo ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským a vyučovacím jazykom ukrajinským je nutné realizovať dvojdňové testovanie.
7. Test zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry bude overovať aj komunikačné kompetencie v častiach počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, jazyková a literárna komunikácia. V rámci počúvania s porozumením sa bude preverovať, ako vedia žiaci efektívne počúvať hovorený prejav v slovenskom jazyku, porozumieť mu a získať z neho informácie, ktoré sú potrebné na splnenie úloh definovaných v teste, podobne, ako je to v cudzom jazyku.
8. Je potrebné venovať osobitnú pozornosť doržiavaniu pokynov NÚCEM pri výbere školských koordinátorov a administrátorov a dôsledne realizovať ich školenia.

1.4 Maturitná skúška

1. Riadny termín externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky sa uskutoční z predmetov:

   a) slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra dňa **17. marca 2020** (utorok),

   b) anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk dňa **18. marca 2020** (streda),

c) matematika dňa **19. marca 2020** (štvrtok),

d) slovenský jazyk a slovenská literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra dňa **20. marca 2020** (piatok).

2. Náhradný termín externej časti MS a písomnej formy internej časti MS sa uskutoční v termíne **31. marec – 3. apríl 2020**. Dni konania náhradného termínu pre jednotlivé predmety určí NÚCEM na základe počtu prihlásených žiakov a zverejní ich najneskôr **25. marca 2020**.

3. Príslušné OŠ OÚ určia termíny internej časti MS, okrem písomnej formy, jednotlivým SŠ v ich územnej pôsobnosti v čase od **18. mája 2020** do **5. júna 2020**.

4. Opravný termín externej časti MS a písomnej formy internej časti MS **pre školský rok 2018/2019** sa uskutoční v termíne **3. – 6. september 2019**. Dni konania opravného termínu pre jednotlivé predmety určí NÚCEM na základe počtu prihlásených žiakov a zverejní ich najneskôr **1. augusta 2019**.

5. Opravný termín externej časti MS a písomnej formy internej časti MS **pre školský rok 2019/2020** sa uskutoční v termíne **3. – 8. september 2020**. Dni konania opravného termínu pre jednotlivé predmety určí NÚCEM na základe počtu prihlásených žiakov a zverejní ich najneskôr **3. augusta 2020**.

6. Za prípravu a metodické riadenie priebehu externej časti MS a písomnej formy internej časti MS zodpovedá NÚCEM. Distribúciu zásielok s testami zabezpečí príslušný OŠ OÚ. Kontrolu objektivity testovania vykonajú zamestnanci ŠŠI. Za organizačné zabezpečenie testovania v jednotlivých školách zodpovedá riaditeľ školy.

7. Na vybraných SŠ sa v období **september – november 2019** a **január – február 2020** uskutoční pilotné overovanie testovacích nástrojov pre maturitnú skúšku.

8. Informácie o MS v školskom roku 2019/2020 sú zverejňované na https://www.nucem.sk/sk/merania/narodne-merania/maturita.

1.5 Výchovno-vzdelávací proces

1.5.1 Znižovanie informačnej nerovnosti

1. Pre záujemcov o štúdium na SŠ zverejňuje MŠVVaŠ SR informácie o aktuálnom stave a trendoch vývoja nezamestnanosti absolventov SŠ na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Výchova a vzdelávanie v stredných školách. Detailnejšie analýzy nezamestnanosti absolventov SŠ sú dostupné na www.cvtisr.sk v časti Školstvo/Regionálne školstvo. Problematika nezamestnanosti je analyzovaná na viacerých úrovniach, od agregovanej úrovne druhu školy, regiónu až po jednotlivé školy a odbory vzdelávania.

2. Súhrnné informácie o možnostiach štúdia na SŠ v nasledujúcom školskom roku prináša pravidelne aktualizovaný súbor publikácií: „Ako na stredné školy?“ zverejnený na www.cvtisr.sk v časti Školstvo/Regionálne školstvo.

3. Portál „Mapa regionálneho školstva“ na adrese http://mapaskol.iedu.sk ponúka záujemcom o štúdium a ich zákonným zástupcom informácie, ktoré im môžu pomôcť v rozhodovaní sa pri výbere školy.

4. Školy a školské zariadenia sú povinné zabezpečiť, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získavaný preukázateľne, prijateľnou formou, s primeraným

poučením a poskytnutím nevyhnutných informácií zrozumiteľným spôsobom s prihliadnutím na konkrétnu situáciu vo výchovno-vzdelávacom procese, na ktorú sa takýto súhlas vyžaduje. Je potrebné dbať na to, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získaný za každých okolností ako platný prejav jeho vôle vykonaný slobodne, vážne, zrozumiteľne a určito.

1.5.2 Kontrola a efektivita výchovno-vzdelávacej činnosti

1. Uplatňovať efektívne nástroje na zisťovanie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, zovšeobecňovať pravidelne výsledky kontroly na zasadnutiach predmetových komisií a pedagogických rád so zámerom aktuálne informovať pedagogických zamestnancov o oblastiach vyžadujúcich si zlepšenie. Venovať pozornosť relevantnému a systematickému monitorovaniu úrovne vzdelávacích výsledkov a edukačných problémov žiakov, na základe analýz prijímať opatrenia a ich účinnosť pravidelne vyhodnocovať.
2. Vo výchovno-vzdelávacom procese zacieliť pozornosť na rozvíjanie kľúčových kompetencií s dôrazom na rozvoj kritického myslenia, digitálnej gramotnosti, sociálnych kompetencií (pravidelným uplatňovaním participatívneho vyučovania), občianskych kompetencií (systematickým podporovaním rozvíjania sebahodnotiacich zručností žiakov).
3. Zabezpečiť vhodné podmienky pre participáciu metodických orgánov na procesoch riadenia školy. Posilniť kontrolnú funkciu metodických orgánov so zreteľom na zvyšovanie kvality výchovy a vzdelávania. Sledovať účinnosť a mieru uplatňovania pedagogických inovácií vo výchovno-vzdelávacom procese smerujúcich k napĺňaniu individuálnych potrieb žiakov, k formovaniu pozitívnych osobných a sociálnych postojov a hodnôt, k rozvíjaniu zručností potrebných pre vedomostný a profesionálny rozvoj.
4. Zamerať vnútorný systém kontroly na:
   - činnosť predmetových komisií v nadväznosti na formy a efektivitu interného vzdelávania, na zmysluplnosť a účinnosť odovzdávania si pedagogických skúseností, poznatkov a informácií z absolvovaných externých vzdelávaní s cieľom skvalitňovať výchovno-vzdelávací proces,
   - systematické monitorovanie kvality výchovy a vzdelávania detí, žiakov so ŠVVP a inkluzívneho vzdelávania.
5. Vo výchovno-vzdelávacom procese viesť žiakov systematicky k uvedomovaniu si potreby autonómneho učenia sa ako efektívneho prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja, motivovať žiakov k učeniu sa podporovaním rozvoja ich individuálneho učebného potenciálu.
6. Využívať premyslene zvolené stratégie vyučovania s cieľom zabezpečiť optimálny učebný výkon žiaka a kladením dôrazu na širšie uplatňovanie úloh rozvíjajúcich vyššie myšlienkové procesy podporovať zvyšovanie úrovne žiakmi nadobudnutých kompetencií.
7. Využívať rôznorodé metódy, formy a primerané diagnostické nástroje evalvácie detí a žiakov pri posudzovaní ich napredovania, pri prevencii ich zlyhávania, podpore ich talentov pri identifikácii ŠVVP. Prijímať konkrétne opatrenia na zníženie počtu menej úspešných žiakov vo vzdelávaní, motivovať a viesť ich k zmene postojov k učeniu.

8. V edukácii uplatňovať pozitívnu motiváciu, využívať rôzne formy povzbudzovania žiakov k zlepšovaniu výkonu, zavádzať program rovesníckej mediácie.

9. Prijímať podporné opatrenia na prekonávanie kultúrnych, jazykových a socio-ekonomických bariér vyplývajúcich z prostredia rodín žiakov.

10. Podporovať vytváranie otvorenej klímy, tímovej spolupráce a vzájomnej podpory v triednych kolektívoch, poskytovať žiakom priestor na slobodné vyjadrovanie, príležitosť otvorene kriticky diskutovať. Cieľavedomejšie sa zaujímať o spôsoby trávenia voľného času žiakov, spoznávať ich záľuby v záujme formovania vývinu ich osobnosti. Zamerať pozornosť na zlepšovanie vzájomných vzťahov medzi učiteľmi, medzi učiteľmi a žiakmi i medzi žiakmi navzájom. Podporovať vytváranie priaznivej sociálnej klímy v triednych kolektívoch budovaním akceptujúcich empatických vzťahov.

11. Pri výbere školských koordinátorov a školských administrátorov dodržiavať pokyny stanovené NÚCEM (neprípustnosť kumulovania výkonu školského koordinátora s výkonom školského administrátora v prípade, že v škole prebieha aj testovanie žiakov so zdravotným znevýhodnením) a dôsledne realizovať školenia všetkých vybraných administrátorov.

12. Odporúča sa riaditeľom SŠ:
    - skvalitniť zaškolenie administrátorov a pomocných hodnotiteľov s dôrazom na dôkladné naštudovanie pokynov NÚCEM pri príprave externej časti MS a písomnej formy internej časti MS,
    - klasifikovať v interných predpisoch škôl ako porušenie pracovnej disciplíny nedôsledné plnenie pokynov NÚCEM pre koordinátorov, hodnotiteľov, administrátorov pri realizácii externej časti MS.

13. Venovať pozornosť autoevalvačnému procesu ako autoregulačnému mechanizmu vlastnej pedagogickej práce školy. V autoevalvačnom procese pozornosť sústrediť aj na spoluprácu s rodinou a inými organizáciami podieľajúcimi sa na výchove a vzdelávaní. Pri realizácii sebahodnotiaceho procesu školy využívať výstupné materiály národného projektu „Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy“. Výstupy z projektu sú zverejnené na www.ssiba.sk v časti Projekty ESF.

14. Uplatňovaním funkcií a poslania poradných orgánov riaditeľa napomáhať internému vzdelávaniu pedagogických zamestnancov, skvalitňovaniu vyučovania učiteľov, hodnoteniu stavu a úrovne učenia sa, progresu výsledkov detí a žiakov.

1.5.3 Predčitateľská a čitateľská gramotnosť

1. Vypracovať plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti a začleniť ho do ŠkVP, dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách. V školách odporúčame zabezpečiť žiakom prístup ku knihám a vytvoriť podmienky na čítanie.

2. V MŠ podporovať počiatočnú čitateľskú gramotnosť detí uplatňovaním špecifických metód, podnetným literárnym prostredím. Napomáhať aktívnemu počúvaniu a komunikovaniu s porozumením. Pri overovaní porozumenia vypočutého textu, verbálnych informácií a viacsmernej diskusie využívať metódy tvorivej dramatizácie, grafické, pohybové, hudobné, výtvarné aktívne vyjadrenie sa detí. Cielene podporovať

dodržiavanie vhodných komunikačných konvencií a získavanie elementárnej znalosti knižných konvencií. Napomáhať rozširovaniu a skvalitňovaniu slovnej zásoby detí v štátnom jazyku i v materinskom jazyku.

3. Odporúčame čitateľskú gramotnosť rozvíjať prierezovo vo všetkých predmetoch. Explicitne zadefinovať hlavný cieľ čítania – čítanie s porozumením.

4. Formovať kladný vzťah detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovať súťaže v čitateľských zručnostiach a popoludňajšie čitateľské aktivity v ŠKD. Pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti využívať spoluprácu a pomoc zákonných zástupcov pri domácom čítaní a zintenzívniť zaangažovanosť zákonných zástupcov pri konkrétnych školských aktivitách. Odporúča sa spolupracovať s obecnými a mestskými knižnicami. Podporovať voľnočasové aktivity detí a žiakov zamerané na jazykovú kultúru (recitačné a literárne súťaže, školské časopisy).

5. Do ŠkVP ZŠ a SŠ začleniť premyslenú koncepciu rozvoja čitateľskej gramotnosti, ktorá je výsledkom tvorivej súčinnosti pedagogických zamestnancov školy a prostredníctvom všetkých ju systematicky realizovať vo výchovno-vzdelávacom procese.

6. Na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti využívať uvoľnené úlohy PISA a metodické príručky na www.statpedu.sk v rámci všetkých predmetov v ZŠ a SŠ.

7. Odporúča sa využívať činnosť a podporné materiály Centra literatúry pre deti a mládež a podpory čítania na http://www.bibiana.sk/sk/centrum-citania pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti žiakov.

1.5.4 Inkluzívne vzdelávanie

1. Pri podpore inkluzívneho vzdelávania sa odporúča využívať pri vzdelávaní inovatívne technológie a zážitkové vzdelávanie s prvkami scitlivovania, vzdelávacie portály s metodickými návodmi v oblasti inkluzívneho vzdelávania (napr. Online živá knižnica, Stories that move).

2. Vytvárať priestor na spoluprácu so zákonnými zástupcami a ich rodinnými príslušníkmi, s miestnymi a mimovládnymi organizáciami v oblasti inkluzívneho vzdelávania a scitlivovania detí, žiakov a študentov. Využívať príležitosť podporných inkluzívnych programov (Vnímavá škola, Škola inkluzionistov, Generácia 3.0).

3. Využívať v bežnom vyučovaní jazykov bezplatné e-knihy zo série Príbehmi k poznaniu s autentickými výpoveďami ľudí z menšín, so zdravotným znevýhodnením, sociálne znevýhodnených a neúplných rodinných prostredí.

4. Uplatňovaním vhodných pedagogických a odborných intervencií realizovať inkluzívne vzdelávanie detí a žiakov, u ktorých je takéto vzdelávanie vhodné, vo všetkých MŠ, ZŠ a SŠ, t. j. verejných, súkromných a cirkevných s využitím špecifických metód výučby a podporných opatrení.

5. Pri zavádzaní inkluzívneho vzdelávania vytvárať inkluzívne tímy zložené z pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov. Implementovať princípy inklúzie, vytvárať klímu školy pre vzájomnú spoluprácu. Pedagogickú diagnostiku orientovať predovšetkým na zohľadňovanie skrytého potenciálu vo vzdelávaní, identifikovanie bariér a nerovností vo vzdelávaní a ich následné odstraňovanie a identifikovanie rizikových faktorov.

1.5.4.1 Ľudské práva

1. V súlade s medzinárodnými záväzkami SR v problematike ľudských práv a Celoštátnou stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v SR, schválenou vládou SR uznesením číslo 71/2015:

   a) definovať v ŠkVP a následne uplatňovať stratégie na rozvoj kritického myslenia vo vzťahu k demokratickému občianstvu a k ľudským právam, vrátane ich sledovania a vyhodnocovania,

   b) implementovať do učebných osnov vyučovaných predmetov témy súvisiace s demokratickým občianstvom a ľudskými právami,

   c) naďalej uskutočňovať Olympiádu ľudských práv pre žiakov ZŠ,

   d) zapájať sa do Olympiády ľudských práv ako celoštátnej súťaže žiakov SŠ, viac informácií je na www.olympiady.sk, www.olp.sk,

   e) výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti,

   f) vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spoluprácou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a miestnej komunity,

   g) zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,

   h) podporovať účasť pedagogických zamestnancov na vzdelávaní so zameraním na demokratické občianstvo a ľudské práva v záujme dosahovania multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,

   i) vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápajúceho a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram),

   j) prispievať k rozvíjaniu výchovy k demokratickému občianstvu a občianskej spoločnosti posilňovaním výraznejšej spoluúčasti žiakov na riadení života školy efektívnejšou spoluprácou so žiackymi školskými radami a študentskými parlamentmi,

   k) vytvárať žiakom v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu situácie na trénovanie nadobudnutých poznatkov o demokratickom občianstve, ľudskej dôstojnosti, rovnosti a slobode počas celého ich štúdia.

2. Do ŠkVP zapracovať prierezové témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu, rasizmu a nenávistných prejavov.

3. V súlade so Stratégiou SR pre mládež na roky 2014 – 2020 využiť vo výchovno-vzdelávacom procese informácie a metodické námety orientované na globálne témy a hodnotovú výchovu vo výučbe rôznych vyučovacích predmetov a odborno-metodický materiál Globalizácia, aktívne ľudské práva, radikalizmus, extrémizmus, migračná

kríza. Odborné informácie, metodické i praktické námety a tiež podnetné inšpirácie a zdroje na uvedené témy sú dostupné na www.statpedu.sk.

4. Školám sa odporúča využívať pri výchove a vzdelávaní manuál k tolerancii a ľudským právam KOMPAS a KOMPASITO. Viac informácií na www.iuventa.sk a https://www.iuventa.sk/sk/Publikacie.alej.

5. Pre žiakov vyšších ročníkov ZŠ a žiakov SŠ odporúčame absolvovať podujatie pod názvom „ŽIVÁ KNIŽNICA – BÚRANIE PREDSUDKOV A STEREOTYPOV“, ktoré realizuje IUVENTA. Viac informácií na www.iuventa.sk.

6. Viesť žiakov k aktívnej účasti pri kreovaní a fungovaní žiackej školskej rady a podporovať participáciu žiakov a ich zákonných zástupcov na rozhodovacích procesoch otvorenej školy (tvorba školského poriadku, školského rozpočtu a pod.), pristupovať dôsledne k napĺňaniu výchovy k ľudským právam pri rozvíjaní ich občianskych kompetencií. Dostupné na www.ipao.sk.

7. Poskytnúť žiakom informácie o inštitúciách a mimovládnych neziskových organizáciách pôsobiacich v oblasti ochrany ľudských práv (verejný ochranca práv, prokuratúra, komisár pre deti) a o možnosti vykonávať dobrovoľnícku činnosť v lokalite školy, komunite, regióne. Viac na www.icm.sk.

8. Odporúčame školám zapojiť sa do aktivít EÚ dialógu mladých, ktorý zabezpečuje konzultácie s mladými ľuďmi pre formovanie politiky EÚ a SR v oblasti mládeže a zároveň je príspevkom k výchove k demokratickému občianstvu. Viac informácií na www.strukturovanydialog.sk.

1.5.4.2 Práva detí

1. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa. Veku adekvátnou formou oboznamovať deti a žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód. V MŠ využívať primerané piktogramy, symboly a obrázky, ktorých význam je deťom vopred známy. V súvislosti s ľudsko-právnymi aspektmi problematiky násilia páchaného na deťoch odporúčame školám a školským zariadeniam, aby na viditeľnom mieste, ktoré je prístupné všetkým žiakom zverejnili všetky dôležité čísla telefonických a internetových liniek slúžiacich pre deti v prípadoch, ak sa cítia byť psychicky, fyzicky, sexuálne, alebo inak ohrozené.

2. Odporúča sa veku primeraným spôsobom informovať deti a žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu o procedúre oznámení, o Dohovore Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí a Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím. V súlade so Stratégiou prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR na roky 2016 – 2020 sa odporúča učiteľom a vychovávateľom aplikovať článok 5 Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním vo výchovno-vzdelávacom procese, na triednických hodinách a v mimovyučovacích aktivitách.

3. V nadväznosti na úlohy vyplývajúce z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch sa odporúča podporiť informovanosť o ochrane a právach detí medzi osobami, ktoré majú pravidelný kontakt s deťmi v oblasti výchovy a vzdelávania, rozvíjať ich kompetenciu „konať v najlepšom záujme dieťaťa“, metodicky usmerňovať výchovno-

vzdelávací proces v oblasti napĺňania strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Využívať odborné informácie, metodické i praktické námety a tiež podnetné inšpirácie a zdroje na uvedenú tému – dostupné na www.statpedu.sk.

4. V súlade s Koncepciou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 sa odporúča využiť metodické materiály na www.minedu.sk, www.statpedu.sk a www.vudpap.sk.

5. Uplatňovať v prostredí školy zásady vyplývajúce zo Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR na roky 2016 – 2020.

6. V MŠ u detí prehlbovať a upevňovať chápanie rozličných kategórií detských práv. Poskytovať deťom príležitosti na vytváranie a prejavovanie hodnotových, názorových, emocionálnych, etických postojov a na sebaprezentovanie sa, sebareflexiu, hodnotenie výkonov spoluhráčov, porovnávanie vlastných a spoluhráčových skúseností, učebných výsledkov, výkonov a úspechov.

7. Zapracovať do školského poriadku explicitnú garanciu zabraňujúcu postihu dieťaťa a žiaka, jeho zvýhodnenia alebo sankcionovania z dôvodu uplatnenia si svojich práv.

8. Školám sa odporúča využiť informácie v texte Metodická pomoc k téme osobnostný a sociálny rozvoj žiakov, vyučovaniu psychologických tém v škole a rozvíjaniu emocionálnej inteligencie, ktorý obsahuje inšpirácie a zdroje k rozvíjaniu emocionálnej inteligencie žiakov. Materiál je dostupný na www.statpedu.sk a je možné ho využiť pri vyučovaní voliteľného predmetu psychológia a predmetov, v ktorých sú psychologické témy integrované, pri uplatňovaní prierezovej témy osobnostný a sociálny rozvoj a tiež v rámci triednických hodín.

9. Podporovať rozširovanie profesionálnych kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov v oblasti práv detí.

10. Pre zvýšenie informovanosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení sa na www.statpedu.sk a http://bezpre.mpc-edu.sk nachádzajú relevantné informácie, metodiky a príklady dobrej praxe.

1.5.4.3 Antidiskriminácia

1. V školách a školských zariadeniach dôsledne uplatňovať zákaz všetkých foriem diskriminácie a segregácie. Eliminovať nežiaduce javy, akými je priestorové, organizačné, fyzické a symbolické vylúčenie alebo oddelenie rómskych detí a žiakov v dôsledku ich etnickej príslušnosti (často v kombinácii so sociálnym znevýhodnením), iných detí a žiakov so znevýhodnením od ostatných detí a žiakov. Vytvárať vhodné podmienky na ich vzdelávanie v školách a triedach spolu s majoritnou populáciou.

2. Odporúča sa školám a školským zariadeniam, najmä tým, v ktorých ŠŠI zistila znaky segregácie spolupracovať hlavne s MPC, VÚDPaP pri poskytovaní odborno-metodickej pomoci. V prípade potreby sa odporúča vypracovať desegregačný plán a zapracovať ho do ŠkVP.

3. Šíriť myšlienky tolerancie, akceptácie odlišností a zlepšovanie postojov voči znevýhodneným skupinám obyvateľstva, eliminovať intoleranciu a nenávistné prejavy.

4. Podporovať povedomie o schopnostiach a prínose osôb so zdravotným postihnutím, podporovať uznávanie zručností, predností a schopností osôb so zdravotným postihnutím ako aj ich prínosu pre pracovisko a trh práce.

1.5.4.4 Národnostné menšiny

1. V školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín uplatňovať model vyučovania slovenského jazyka formami a metódami vyučovania cudzích jazykov, aplikovať činnostne zameraný prístup k vyučovaniu a učeniu sa cudzích jazykov a venovať pozornosť inovatívnym metódam a formám výučby s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka.
2. Zabezpečiť poskytnutie informácie zákonným zástupcom o možnostiach voľby školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny alebo s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, v prípade záujmu zabezpečiť takéto vzdelávanie.
3. V MŠ, v ktorých sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny:
   a) spracovať učebné osnovy tak, aby sa ich plnením rozvíjali aj komunikatívne kompetencie detí v štátnom jazyku,
   b) podporovať aktívnu komunikáciu detí v spisovnej slovenčine uplatňovaním inovatívnych učebných postupov, dvojjazyčnou (bilingválnou) priebežnou komunikáciou (integrovane, vo všetkých formách denných činností, prepájaním materinského a štátneho jazyka), venovať pozornosť počúvaniu a verbálnemu dorozumievaniu sa detí s porozumením, napomáhať im primerane argumentovať,
   c) umožniť používanie digitálneho bilingválneho projektu IKATIKA, v ktorom okrem štátneho jazyka sú jednotlivé lekcie spracované aj v materinskom jazyku rusínskej, maďarskej a rómskej národnostnej menšiny a zverejnené sú na http://planetavedomosti.iedu.sk/,
   d) pri osvojovaní štátneho jazyka postupovať v súlade s Metodickým listom na osvojovanie štátneho – slovenského jazyka v MŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín, ktorý je zverejnený na www.statpedu.sk.
4. Voliteľné (disponibilné) hodiny v 1. ročníku ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny odporúčame využiť na posilnenie týždennej hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu jazyk národnostnej menšiny a literatúra, resp. hudobná výchova.
5. V školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín s cieľom zvyšovania úrovne ovládania slovenského jazyka využívať literatúru pre deti a mládež aj od súčasných slovenských autorov a časopisy pre deti a mládež v slovenskom jazyku.
6. MŠVVaŠ SR schválilo dňa 25. augusta 2016 RUP pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny ako súčasť Inovovaného ŠVP pre ZŠ pod číslom 2016-20657/35643:1-10I0, s platnosťou od 01. 09. 2016 začínajúc prvým a druhým ročníkom. Dokument je zverejnený na www.statpedu.sk. Školy si môžu vybrať jeden z dvoch RUP:
   - RUP pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny platný od 01. 09. 2015,
   - RUP pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny platný od 01. 09. 2016 (dodatok k iŠVP pre primárne vzdelávanie).

   V prípade výberu RUP pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny platného od 01. 09. 2016 (dodatok k iŠVP pre primárne vzdelávanie) škola musí dodržať obsahové a výkonové štandardy (platné od 01. 09. 2015) z vyučovacích predmetov: hudobná výchova v 1. ročníku, anglický jazyk v 3. ročníku, vlastiveda vo 4. ročníku.
7. MŠVVaŠ SR schválilo pod číslom 2017-7512/20194:1-10I0 Dodatok č. 1, ktorým sa mení RUP pre ZŠ s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny. Schválený dodatok je

účinný od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom ZŠ. Škola si môže vybrať jeden z dvoch RUP:

- RUP pre ZŠ s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny platný od 1. septembra 2015 a
- RUP pre ZŠ s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny (dodatok k iŠVP pre primárne vzdelávanie) účinný od 1. septembra 2017.

8. ŠPÚ na základe žiadosti MŠVVaŠ SR vypracoval:

   - vzdelávacie štandardy pre vyučovací predmet ruský jazyk a literatúra pre primárne a pre nižšie stredné vzdelávanie pre školy s vyučovaním ruského jazyka. Predmetné materiály boli schválené 27. februára 2018,
   - vzdelávacie štandardy pre vyučovací predmet nemecký jazyk pre primárne a pre nižšie stredné vzdelávanie pre školy s vyučovaním nemeckého jazyka. Materiály boli 19. marca 2018 schválené s účinnosťou od 1. septembra 2018.

9. Venovať zvýšenú pozornosť príprave žiakov ZŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín na Testovanie 5 z maďarského jazyka a literatúry v prípade škôl s VJM a zo slovenského jazyka a literatúry v prípade škôl s VJU.

10. Venovať zvýšenú pozornosť príprave žiakov ZŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín na Testovanie 9 z maďarského jazyka a literatúry a zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry v prípade škôl s VJM, resp. zo slovenského jazyka a literatúry a z ukrajinského jazyka a literatúry v prípade škôl s VJU.

11. Zabezpečiť v ZŠ a SŠ s VJM delenie tried na každej vyučovacej hodine slovenského jazyka a slovenskej literatúry. V ZŠ skupiny sa napĺňajú do počtu najviac 17 žiakov, pričom je možné spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka.

12. V školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín s cieľom zvyšovania úrovne vyučovacieho jazyka a slovenského jazyka venovať zvýšenú pozornosť počúvaniu s porozumením, hovoreniu, čítaniu s porozumením, klásť dôraz na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, na prácu s informáciami, na schopnosť argumentovať primerane veku žiaka.

13. V školách s vyučovacím jazykom maďarským využívať vo vyučovaní slovenského jazyka a slovenskej literatúry špecifické materiálne didaktické prostriedky.

14. MŠVVaŠ SR schválilo s platnosťou od 1. septembra 2017:

   - RUP pre gymnáziá s 8-ročným štúdiom s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny a
   - RUP pre gymnáziá so 4-ročným štúdiom s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

   Dokumenty sú zverejnené na www.statpedu.sk.

15. V súvislosti so začlenením rómskeho jazyka a literatúry a rómskych reálií do ŠkVP využiť ako pomôcku materiály pre jednotlivé stupne vzdelávania zverejnené na www.statpedu.sk.

16. Podporovať vzdelávanie učiteľov v oblasti interkultúrneho vzdelávania so zameraním na rómsky jazyk a kultúru.

17. Informovať žiakov SŠ o možnosti vykonať MS z rómskeho jazyka a literatúry ako voliteľného maturitného predmetu. Pri príprave internej MS z rómskeho jazyka

a literatúry vychádzať z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z rómskeho jazyka a literatúry, ktoré sú zverejnené na www.statpedu.sk.

18. Informovať zákonných zástupcov žiakov z rómskych komunít o možnosti vyučovania rómskeho jazyka a literatúry. V prípade záujmu zákonných zástupcov zabezpečiť vzdelávanie v rómskom jazyku.

19. Do internej časti MS z rómskeho jazyka a literatúry popri ústnej forme zaradiť aj písomnú formu v súlade s cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov z rómskeho jazyka a literatúry.

20. Odporúčame spolupracovať:
    - s asistentmi učiteľa z rómskej komunity, najmä v oblasti prípravy žiaka na vyučovanie,
    - so zákonnými zástupcami žiakov z rómskej komunity, najmä v oblasti prevencie sociálno-patologických javov v škole i mimo školy.

21. Odporúčame motivovať žiakov z rómskej komunity k vzdelávaniu mimoškolskými aktivitami a hľadať možnosti financovania týchto aktivít cez rôzne grantové schémy.

22. Odporúčame zviditeľňovať talentovaných žiakov z rómskych komunít a zapájať ich do rôznych súťaží.

23. Podporovať vzdelávanie učiteľov MŠ v triedach a školách s VJM s cieľom skvalitniť úroveň ich komunikačných kompetencií v štátnom jazyku.

24. Podporovať vzdelávanie a profesijný rozvoj učiteľov 1. stupňa ZŠ s VJM a učiteľov s aprobáciou slovenský jazyk a slovenská literatúra z metodiky vyučovania slovenského jazyka ako druhého jazyka (L2).

1.5.4.5 Cudzinci

1. Pri vzdelávaní detí cudzincov sa odporúča školám využívať príručku pre učiteľov žiakov – cudzincov „Slovenčina ako cudzí jazyk“. Príručka je dostupná na https://mpc-edu.sk/slovencina-ako-cudzi-jazyk a https://mpc-edu.sk/publikacie_vsetky.

2. Jazykové kurzy pre deti cudzincov zabezpečujú organizačne a finančne OŠ OÚ na základe žiadosti zriaďovateľa.

3. V spolupráci s Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) a následne prostredníctvom MPC sa budú uskutočňovať vzdelávacie aktivity pre učiteľov, ktoré sú zamerané na utečencov, azyl a migráciu. UNHCR poskytlo SR metodické materiály pre učiteľov pre žiakov vo veku 6 – 9 rokov a 9 – 12 rokov, ktoré sú dostupné na http://www.minedu.sk/vzdelavanie-cudzincov-education-of-foreigners/.

4. Podporovať vzdelávanie učiteľov v oblasti interkultúrneho vzdelávania so zameraním na deti cudzincov a azylantov a prispieť k skvalitneniu procesu ich integrácie do spoločnosti.

5. V spolupráci s mimovládnymi organizáciami a inými inštitúciami realizovať osvetovú činnosť, aktivity, prednášky a besedy zamerané na zvýšenie informovanosti detí a žiakov o migrantoch.

1.5.5 Deti a žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

1. Zabezpečovať a plniť úlohy vyplývajúce zo Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020, najmä:
   a) aktívne podporovať účasť detí zo SZP na predprimárnom vzdelávaní vo veku 4 až 6 rokov,
   b) podporovať MŠ pri zavádzaní programov orientovaných na zlepšenie spolupráce so zákonnými zástupcami rómskych detí a pri zapájaní asistentov učiteľa v MŠ,
   c) dôsledne dodržiavať postupy prijímania žiakov do ŠZŠ, podporovať používanie rómskeho jazyka v predprimárnom vzdelávaní a primárnom vzdelávaní.
2. V školách, ktoré vzdelávajú deti a žiakov zo SZP, v spolupráci so zriaďovateľmi, príslušnými úradmi práce sociálnych vecí a rodiny a komunitnými centrami prijímať opatrenia na zlepšenie dochádzky, správania a vzdelávacích výsledkov a pri výchove a vzdelávaní týchto detí a žiakov vytvárať vhodné individuálne podmienky.
3. Zintenzívniť poradenskú a osvetovú činnosť pedagogických zamestnancov škôl pre zákonných zástupcov detí a žiakov so ŠVVP a tým zvyšovať ich povedomie o vzdelávacích potrebách žiakov.
4. MPC prostredníctvom ROCEPO, ktoré je integrálnou súčasťou regionálneho pracoviska MPC v Prešove a má celoslovenskú pôsobnosť:
   - zabezpečuje vzdelávanie pre pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v rámci ich profesijného rastu,
   - poskytuje odborno-metodickú pomoc školám a školským zariadeniam v oblasti výchovy a vzdelávania na podporu inklúzie detí a žiakov zo SZP a detí a žiakov zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít,
   - realizuje prieskum o postavení žiaka zo SZP vo výchovno-vzdelávacom systéme v SR,
   - plní úlohy v súlade s aktualizovanými Akčnými plánmi aktualizovanej Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020,
   - realizuje hospitačné pozorovania učiteľov pri práci s deťmi a žiakmi zo SZP a deťom a žiakom zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít a na základe analýzy výsledkov navrhuje odporúčania na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu.
5. Odporúčame školám zabezpečiť súčinnosť pri prieskume MPC ROCEPO o postavení žiaka zo SZP vo výchovno-vzdelávacom systéme v SR.
6. Školám sa odporúča na základe informovaného súhlasu dotknutej osoby – zákonného zástupcu dieťaťa alebo žiaka, poskytnúť zariadeniam školského výchovného poradenstva a prevencie (ďalej len „poradenské zariadenia“) vstupné informácie o deťoch a žiakoch potrebné pre odbornú diagnostiku na účely posúdenia ŠVVP vyplývajúcich zo SZP.
7. Dodržiavať ustanovenia Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR má prednosť pred zákonmi a SR jeho prijatím uznala právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie bez diskriminácie a na základe rovnakých príležitostí v začleňujúcom vzdelávacom systéme na všetkých úrovniach vrátane celoživotného vzdelávania.

8. Deťom a žiakom so zdravotným znevýhodnením umožniť aj v mimo vyučovacom čase používanie kompenzačných špeciálnych učebných pomôcok a iných pomôcok a poskytovať im primerané úpravy v súlade s ich individuálnymi potrebami.

9. Rediagnostické vyšetrenie dieťaťa a žiaka vykonať vždy, ak je odôvodnený predpoklad, že sa zmenil charakter jeho ŠVVP a je potrebné vykonať úpravy smerujúce k optimalizácii jeho vzdelávania. Frekvenciu rediagnostických vyšetrení neurčuje žiadny právny predpis, o rediagnostiku môže požiadať aj zákonný zástupca.

10. V záujme skvalitnenia podmienok pre výchovu a vzdelávanie detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením vytvoriť bezbariérové prostredie, vrátane vstupu do budovy školy, pre žiakov, ktorí nedokážu prekonať bariéry plynúce z ich zdravotného znevýhodnenia sa odporúča v súlade s právnymi predpismi zabezpečiť asistenta učiteľa, pomocného vychovávateľa a vytvoriť odbornú personálnu podporu prostredníctvom pracovných miest pre odborných zamestnancov.

11. V súlade s ustanovením § 26 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon) môže riaditeľ školy povoliť individuálny učebný plán aj žiakovi so zdravotným znevýhodnením na žiadosť jeho zákonného zástupcu alebo na žiadosť žiaka, ktorý je plnoletý. Závažným dôvodom na podanie príslušnej žiadosti môže byť napríklad zhoršenie zdravotného stavu žiaka s Aspergerovým syndrómom, žiaka s vývinovou poruchou aktivity spojenou s hyperaktivitou, resp. iného žiaka v určitom období alebo v súvislosti s jeho účasťou na niektorom vyučovacom predmete, ak je to podľa odborníkov v záujme zlepšenia jeho zdravotného stavu (ošetrujúci lekár dieťaťa, poradenské zariadenie, v ktorom je žiak evidovaný). V tomto prípade sa neuplatňuje § 24 ods. 2 písm. a) školského zákona o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy, ani ďalšie ustanovenia § 24 školského zákona.

12. Podporné opatrenia pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním uplatňovať o. i. s využitím finančných prostriedkov zahrnutých do rozpočtu školy na základe klasifikácie týchto žiakov pre výpočet koeficientu personálnej náročnosti podľa prílohy č. 8 (ZŠ) a prílohy č. 9 (SŠ) k nariadeniu vlády č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov.

13. Venovať pozornosť skvalitneniu spolupráce so zákonnými zástupcami rómskych detí.

14. Zapájať zákonných zástupcov všetkých detí a žiakov do komunitných aktivít školy podieľajúcich sa na výchove a vzdelávaní detí a žiakov so ŠVVP.

15. MŠVVaŠ SR schválilo Dodatok č. 1 k vzdelávacím programom pre žiakov so zdravotným znevýhodnením pre ZŠ, dostupné na http://www.minedu.sk/dodatok-k-vzdelavacim-programom-pre-ziakov-so-zdravotnym-znevyhodnenim-pre-zakladne-skoly/ a Dodatok č. 2 k vzdelávacím programom pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním, dostupné na http://www.minedu.sk/dodatok-c-2-k-vp-pre-ziakov-so-zdravotnym-znevyhodnenim-a-vseobecnym-intelektovym-nadanim/.

1.5.6 Cudzie jazyky

1. Pri vyučovaní cudzieho jazyka sa odporúča používať moderné učebnice a aplikovať činnostne zameraný prístup k vyučovaniu a učeniu sa cudzích jazykov a venovať

pozornosť inovatívnym metódam a formám výučby s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka.

2. Na hodinách cudzieho jazyka sa odporúča používať jazykové portfólio ako nástroj sebahodnotenia a podpory učenia sa jazykov. Informácie a podporné materiály k Európskemu jazykovému portfóliu sú zverejnené na http://elp.ecml.at.

3. Na hodinách cudzieho jazyka v SŠ sa odporúča používať model Európskeho jazykového portfólia 16+, ktorý bol registrovaný Radou Európy pod číslom 2014.R014. Bližšie informácie a model Európskeho jazykového portfólia 16+ sú zverejnené na http://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/odborne-informacie/europske-jazykove-portfolio-16/.

4. Učiteľom jazykov sa odporúča priebežne sledovať informácie zverejnené na webovom sídle Európskeho centra pre moderné jazyky v Grazi (ďalej len „ECML“) a zvážiť možnosť participovať v medzinárodných projektoch. Učiteľom sa zároveň odporúča využívať vo vzdelávacom procese relevantné výstupy projektov ECML, ktoré sú zverejnené na www.ecml.at.

5. Odporúča sa školám zapájať žiakov do tvorivých aktivít v rámci Európskeho dňa jazykov a podporovať tak jazykovú zdatnosť a záujem o vzdelávanie v oblasti jazykov a poznávania reálií a kultúrnej rozmanitosti Európy. Cieľom Európskeho dňa jazykov je upozorniť na dôležitosť učenia sa jazykov, podporiť rozvoj viacjazyčnosti, jazykovej a kultúrnej rozmanitosti, interkultúrneho porozumenia i celoživotného vzdelávania. Bližšie informácie a námety pre učiteľov na oslávenie Európskeho dňa jazykov sú k dispozícii na http://edl.ecml.at.

6. Školám sa odporúča zapojiť sa do súťaže Európska značka pre jazyky. Európska značka pre jazyky je iniciatívou Európskej komisie na podporu jazykového vzdelávania. Bližšie informácie sú zverejnené na http://www.erasmusplus.sk/ELL/index.php.

7. Odporúča sa SŠ, najmä SŠ s bilingválnou formou výučby, zúčastniť sa súťaže pre mladých prekladateľov Juvenes Translatores. Informácie sú zverejnené na http://ec.europa.eu/translatores.

8. Odporúča sa školám, najmä ZŠ, ktoré podporujú jazykové vzdelávanie, využívať didaktický prístup CLIL (obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie). Informácie, metodické a výukové materiály v anglickom a francúzskom jazyku sú zverejnené na https://www.ecml.at/Thematicareas/ContentandLanguageIntegratedLearning/tabid/1625/language/en-GB/Default.aspx.

1.5.7 Náboženská výchova/etická výchova

1. Predbežné zisťovanie záujmu o vyučovanie predmetu náboženská výchova alebo etická výchova na nasledujúci školský rok zabezpečí škola na základe písomného oznámenia zákonného zástupcu žiaka do 15 rokov veku.

2. Riaditeľ školy v prípade, že počet žiakov je nižší ako určuje norma, povolí vyučovanie náboženskej výchovy na základe žiadosti štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti v čase vyučovania náboženskej výchovy inej štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, etickej výchovy alebo v čase po ukončení vyučovania ostatných predmetov.

1.5.8 Globálne vzdelávanie, environmentálna výchova a vzdelávanie k trvalo udržateľnému rozvoju

1. Školám sa odporúča:

   a) uplatňovať globálne súvislosti a globálnu dimenziu v obsahu vzdelávania ŠkVP,

   b) zvyšovať povedomie detí a žiakov a bližšie ich oboznamovať o Agende 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj, schválenej na pôde OSN, a jej 17-tich cieľoch v súvislosti s riešením aktuálnych otázok a jej implementáciou na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni,

   c) využiť pri začleňovaní tém globálneho vzdelávania do vyučovacieho procesu „Odporúčania, inšpirácie pre školy k uplatňovaniu globálnej dimenzie vo vyučovaní – aby žiaci vedeli a chceli byť aktívni pri vytváraní spravodlivejšieho sveta“ pod názvom „Aktivizujúce metódy výučby v globálnom rozvojovom vzdelávaní. Zverejnené sú na http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/globalne-vzdelavanie.html,

   d) rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov s dôrazom na uvedomenie si globálnej previazanosti udalostí, vývoja i problémov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni,

   e) zvyšovať povedomie detí a žiakov o globálnych témach, rozvíjať ich kritické uvedomovanie si sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesov vo svete aj pomocou spolupráce s neziskovými organizáciami pôsobiacimi v oblasti globálneho vzdelávania,

   f) využiť informácie, podporné materiály (videometodiky a publikácie) na inšpiráciu pri začleňovaní globálneho vzdelávania do obsahu rôznych vyučovacích predmetov zverejnených na www.globalnevzdelavanie.sk a www.iuventa.sk (v časti: projekt PRAKTIK/Metodický portál).

2. Odporúča sa rozvíjať environmentálnu výchovu a vzdelávanie ako súčasť rozvoja osobnosti detí a žiakov zameranú najmä na vedenie k uvedomelej spotrebe zdrojov, povedomia v oblasti separácie, zhodnocovania (recyklácie) a likvidácie odpadov v súlade s právnymi predpismi, na vytváranie správnych postojov a správania detí a žiakov k životnému prostrediu, na prevenciu pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia, na riešenie rôznych problémov ochrany prírody a krajiny a klimatických zmien.

3. ŠPÚ pripravil Metodické usmernenie k zavádzaniu prierezovej témy environmentálna výchova do ŠkVP, ktoré je zverejnené na http://www.statpedu.sk/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/zakladna-sola/prierezove-temy/, http://www.statpedu.sk/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/gymnazia/prierezove-temy/. Na stránke sú tiež postupne zverejňované metodické modely plnenia niektorých cieľov environmentálnej výchovy http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/environmentalna-vychova-metodicke-modely.html a vzdelávací štandard voliteľného predmetu environmentálna výchova http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/volitelne-predmety/environmentalna-vychova/.

4. Školám sa odporúča spolupracovať s environmentálnymi centrami a strediskami, regionálnymi pracoviskami štátnej ochrany prírody, Slovenskou agentúrou životného prostredia, organizáciami a neziskovými organizáciami pôsobiacimi v tejto oblasti na podporu skvalitnenia a vytvárania vhodných podmienok praktickej environmentálnej

výchovy v škole i mimo školy v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania k trvalo udržateľnému rozvoju.

5. Školám sa odporúča zapojiť do medzinárodných environmentálnych programov Nadácie pre environmentálnu výchovu na www.fee.global, EcoSchools/Zelená škola www.zelenaskola.sk a Mladí reportéri pre životné prostredie www.mladireporteri.sk v rámci rozvoja environmentálnej výchovy a výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju.

6. Podľa možností školy sa odporúča vytvárať podmienky pre prácu učiteľa – koordinátora environmentálnej výchovy, ktorého úlohou je koordinovať environmentálnu výchovu v škole, príp. v súlade s ekokódexom (stratégia výchovy a konania školy k ochrane a udržateľnosti životného prostredia, zásady úspor obnoviteľných zdrojov a pod.) realizovať environmentálny program školy.

7. Podporovať rozvoj environmentálnej výchovy a vzdelávania zapájaním škôl do projektov a súťaží s environmentálnym zameraním.

8. Venovať zvýšenú pozornosť zaradeniu tém UNESCO (pamiatky a ich ochrana a pod.) do vyučovacieho procesu. Uvedené témy sa odporúča zaradiť aj do školských novín a časopisov na všetkých stupňoch škôl, zabezpečiť ich medzinárodné elektronické prepojenie s využitím ponúkaných technických vymožeností.

9. Zapojiť sa do environmentálnych výchovno-vzdelávacích programov priamo riadených organizácií MŽP SR, ktoré sú určené pre školy a školské zariadenia:

   - **Zelený vzdelávací fond** www.zelenyvzdelavacifond.sk.
   - **Štátna ochrana prírody SR** http://npmalafatra.sopsr.sk/sprava-np/skola-ochrany-prirody/.
   - **Slovenská agentúra životného prostredia** http://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalna-vychova-a-vzdelavanie/environmentalna-vychova-a-vzdelavanie.html.
   - **Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši** – http://www.smopaj.sk/sk/environmentalne-programy.
   - **Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici** https://www.muzeumbs.sk/sk/programy-pre-skoly.
   - **Národná ZOO Bojnice** http://zoobojnice.sk/zooskola/.

10. Využívať informácie, podporné materiály (videometodiky a publikácie) na inšpiráciu pri začleňovaní globálneho vzdelávania do obsahu rôznych vyučovacích predmetov zverejnených na www.globalnevzdelavanie.sk a www.iuventa.sk v časti: https://www.iuventa.sk/sk/Publikacie.alej.

11. Podporovať zapájanie žiakov do dobrovoľníckych aktivít, spolupracovať v oblasti organizovania dobrovoľníctva na škole s dobrovoľníckymi centrami a dobrovoľníckymi organizáciami v lokalite školy v súlade s Koncepciou výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu. Podporovať vzdelávanie učiteľov v téme koordinácie dobrovoľníckych projektov žiakov na školách.

12. Využiť možnosť dobrovoľne sa zapojiť do celosvetového vzdelávacieho programu Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu v rámci podpory zapájania žiakov do dobrovoľníckych aktivít a výchovy k ich záujmu o svoje okolie a svet (www.dofe.sk).

1.5.9 Mediálna výchova

1. V MŠ venovať pozornosť médiám z hľadiska informačných zdrojov. Napomáhať deťom v porovnávaní skutočnosti, reálií s virtuálnym prostredím, s fikciou a pri uvažovaní o pravdivosti, realite získaných informácií. Odporúčame využiť metodickú príručku „Mediálna výchova v materských školách – cesta k mediálnej gramotnosti“, ktorá prispieva k zvyšovaniu mediálnej gramotnosti. Je dostupná na: http://www.statpedu.sk/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/materska-skola/.
2. Školy majú možnosť využiť k realizácii prierezovej témy (alebo voliteľného predmetu) mediálna výchova podklady a zdroje, ktoré sú k dispozícii na http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/medialna-vychova.html.

1.5.10 Školské knižnice

1. Odporúčame zriaďovateľom zabezpečiť v ZŠ a SŠ činnosť školskej knižnice finančne a personálne v zmysle ustanovenia § 4 zákona č. 126/2015 o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „zákon o knižniciach“). Zriaďovateľ, ktorý zriaďuje školskú knižnicu podľa zákona o knižniciach, musí dodržiavať povinnosti uvedené v § 4 a knižnica musí dodržiavať ustanovenia celého zákona o knižniciach – mnohé povinnosti sú pod sankčnými ustanoveniami.
2. Školskú knižnicu zabezpečuje z finančnej stránky jej zriaďovateľ, ktorý v rozpočte školy vyčlení finančné náklady na prevádzku školskej knižnice, a to finančné prostriedky určené na doplňovanie knižničného fondu a prístup k vonkajším databázam, finančné prostriedky na mzdové ohodnotenie školského knihovníka a finančné prostriedky na priestorové, technické a technologické zabezpečenie jej činnosti. Informácie a dokumenty, ktoré sú adekvátne pre činnosť školských knižníc, sú zverejnené na www.spgk.sk.
3. Metodickú pomoc na národnej úrovni poskytuje školským knižniciam a ich zriaďovateľom metodické centrum SPgK pre školské knižnice. Metodické usmernenie je dostupné na http://www.spgk.sk/?Metodicke-materialy.
4. Školská knižnica pracuje podľa schváleného plánu činnosti, ktorý sa vytvára na základe a v súčinnosti s cieľmi a potrebami školy, jej tradíciami, ktoré sú zakotvené v ŠkVP. Vychádza zo súčasných možností školy, ale zároveň je v súlade s jej stratégiou a víziou do budúcnosti.

1.5.11 Zdravý životný štýl

1. V súlade s Európskym politickým rámcom Zdravie 2020 sa odporúča školám venovať pozornosť výchove k zdraviu v zmysle holistického prístupu k zdraviu a zdravému životnému štýlu.
2. Školám a školským zariadeniam sa odporúča:
   a) aktívne zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré podporujú výchovu ku zdraviu a zdravý životný štýl,
   b) realizovať aktivity a programy na podporu telesného a duševného zdravia,

c) zvýšiť zapojenie detí a žiakov do pohybových aktivít, rozšíriť vyučovanie telesnej a športovej výchovy v ŠkVP,

d) podľa možností školy vytvoriť podmienky na vyučovanie voliteľného predmetu výchova k zdraviu,

e) venovať v školách zvýšenú pozornosť prevencii užívania alkoholu a tabaku,

f) informovať žiakov o škodlivých a vedľajších účinkoch nelegálnych a dopingových látok.

3. Podľa zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov MŠVVaŠ SR zabezpečí v súčinnosti so ZŠ v októbri 2019 celoslovenské testovanie pohybových predpokladov žiakov 1. ročníkov ZŠ. Informácie o testovaní sú na www.sportcenter.sk v časti Vzdelávanie/Online študovňa/Testovanie detí.

4. Školy môžu využiť informácie, metodiky a príklady dobrej praxe na http://bezpre.mpc-edu.sk/, www.statpedu.sk. Odporúča sa využívať aj metodiky Európskej siete škôl podporujúcich zdravie na www.schools-for-health.eu a spoluprácu so Združením informačných a poradenských centier mladých, ktoré sa aktívne venuje témam podpory zdravia a zdravého životného štýlu u detí a mladých ľudí. Viac na http://icm.sk/index.php/zipcem.

5. Odporúča sa umožniť športovcom spájať prostredníctvom prispôsobených programov športovú činnosť so vzdelávaním formou individuálnych študijných plánov, doplnkovou prípravou a flexibilitou v plánovaní ich hodnotenia.

6. Odporúča sa taxatívne vymedziť v školskom poriadku opatrenia pre prevenciu a zamedzenie šírenia legálnych a nelegálnych drog v školách. Navrhované opatrenia prediskutovať so žiakmi a zákonnými zástupcami žiakov školy.

7. Odporúča sa prevenciu drogových závislostí, prevenciu rizikového správania detí a žiakov realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu pod gesciou regionálneho CPPPaP.

8. Pri orientácii v súčasných problémových oblastiach zdravia školákov odporúčame školám využiť informácie o 11-, 13-, a 15-ročných školákoch z medzinárodnej štúdie Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) publikované v národnej a medzinárodnej správe o zdraví a so zdravím súvisiacom správaní školákov v ich sociálnom kontexte (https://hbscslovakia.com/).

9. V súlade s Národným programom prevencie HIV/AIDS sa odporúča zapojenie do celoslovenskej školskej kampane Červené stužky na www.cervenestuzky.sk a využiť informácie na podporu prevencie HIV/AIDS na webovej stránke http://icm.sk/index.php/objednavka/objednavka8/.

10. Zabezpečiť všetkým žiakom, najmä žiakom zo SZP, poskytovanie energeticky vyváženej teplej stravy v školských jedálňach a prístup k pitnej vode.

11. Implementovať do ŠkVP úlohy vyplývajúce z Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025, definovať vlastné ciele výchovy a vzdelávania zamerané na formovanie zdravého životného štýlu detí a žiakov.

12. Školám a školským zariadeniam sa odporúča aktívne zapájať do Európskeho týždňa športu, iniciatívy Európskej komisie na podporu športu a pohybovej aktivity v celej EÚ. Informácie o Európskom týždni športu sú dostupné na www.tyzdensportu.sk.

13. Zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré napomáhajú výchove k zdravému životnému štýlu a k ochrane fyzického, duševného a emočného zdravia.

14. Podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov a nepedagogických zamestnancov s dôrazom na napĺňanie zámerov Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025.

15. Školy môžu využiť informácie, metodiky a príklady dobrej praxe na www.statpedu.sk. Odporúča sa využívať aj metodiky Európskej siete škôl podporujúcich zdravie na www.schools-for-health.eu.

1.5.12 Bezpečnosť a prevencia

1. Odporúča sa priebežne monitorovať správanie sa detí a žiakov a zmeny, v prípadoch podozrenia na porušovanie ich zdravého osobnostného vývinu zabezpečiť ich ochranu a bezodkladne riešiť vzniknutý problém v súčinnosti s vedením školy a zákonnými zástupcami dieťaťa a žiaka. Odporúčame aj spoluprácu so školským psychológom, odbornými zamestnancami príslušného CPPPaP, podľa potreby aj s príslušným pediatrom, sociálnym kurátorom alebo políciou.

2. Škola alebo školské zariadenie podľa zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov sú povinné:

   - predkladať súdu v lehotách ním určených správy o maloletom dieťati zamerané najmä na účinnosť súdom uloženého výchovného opatrenia vo vzťahu k dôvodu, pre ktorý bolo opatrenie uložené, s prípadným odporúčaním na zrušenie uloženého výchovného opatrenia, ak už splnilo svoj účel, s odporúčaním na opakované uloženie toho istého výchovného opatrenia, na uloženie iného vhodného výchovného opatrenia, alebo ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, aj s odporúčaním dočasnej úpravy jeho pomerov spôsobmi uvedenými v zákone č. 36/2005 Z. z.,

   - poskytovať súčinnosť orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (orgánom ochrany) a zariadeniam zriadeným na výkon rozhodnutia súdu pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u detí,

   - poskytovať bezplatne orgánu ochrany informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa,

   - poskytovať súčinnosť obciam a vyšším územným celkom pri plnení ich samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u detí uvedených v § 75 a 76 zákona č. 305/2005 Z. z.,

   - spolupracovať podľa § 94 ods. 5 zákona č. 305/2005 Z. z. s orgánmi ochrany pri hodnotení a riešení situácie dieťaťa alebo pomoci deťom, ktoré sú týrané, pohlavne zneužívané, zanedbávané alebo u ktorých sa to dôvodne predpokladá, ak súd povolil orgánu ochrany vstup do obydlia na účel preverenia informácie, že by dieťa mohlo byť vystavené ohrozeniu života, zdravia alebo neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, zamestnanec orgánu ochrany je oprávnený v sprievode policajta vstúpiť do obydlia a preveriť stav dieťaťa aj spolu s ústne alebo

elektronicky vopred prizvaným zástupcom školy alebo školského zariadenia, v prípade ak tento môže napomôcť prevereniu stavu dieťaťa a súhlasí so svojou účasťou.

3. Ak na základe informácií školy alebo školského zariadenia vznikne dôvodné podozrenie, že dieťa alebo žiak je týrané, zneužívané alebo ten, kto je povinný sa o dieťa osobne starať, túto povinnosť zanedbáva, škola alebo školské zariadenie oznámi tieto informácie podľa povahy a závažnosti orgánu činnému v trestnom konaní, úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, alebo súdu.

4. V súvislosti s nadobudnutím účinnosti novej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upozorňujeme na ustanovenie § 12 citovanej vyhlášky, ktoré popisuje súčinnosť školy, školského zariadenia a zamestnávateľa v mieste výkonu praktického vyučovania. Riaditeľov uvedených inštitúcií požiada súd o súčinnosť spravidla 24 hodín pred výkonom rozhodnutia, ak možno dôvodne predpokladať, že dieťa sa má odňať v priestore školy, školského zariadenia alebo zamestnávateľa v mieste výkonu praktického vyučovania. Súčinnosťou riaditeľa sa rozumie poskytnutie informácie o priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu v čase výkonu rozhodnutia, možnosti odňatia dieťaťa v takých priestoroch, aby priebeh výkonu rozhodnutia bol čo najviac šetrný a bol najmenšou ujmou pre dieťa, aby pri výkone neboli prítomné iné deti a ani ich zákonní zástupcovia. Na rozdiel od predchádzajúcej vyhlášky, v § 13 predmetnej vyhlášky sa ustanovuje povinnosť súdu o každom úkone v rámci výkonu rozhodnutia vrátane odňatia dieťaťa spísať zápisnicu, v ktorej sa okrem iného uvádza miesto, čas a predmet konania, meno a priezvisko zamestnanca súdu, ktorý sa zúčastnil na úkone, meno a priezvisko prítomného účastníka konania a jeho zástupcu, mená a priezviská ďalších osôb (teda aj riaditeľa školy alebo školského zariadenia), ktoré sa na úkone zúčastňujú, a stručné, výstižné opísanie priebehu úkonu.

5. Monitorovanie verejne prístupných priestorov škôl a školských zariadení možno vykonávať len na účely verejného poriadku, bezpečnosti a ochrany zdravia detí, žiakov, učiteľov a iných osôb, ochrany majetku školy alebo školského zariadenia, ochrany majetku detí, žiakov, učiteľov a iných osôb. Spôsob a podmienky prevádzkovania kamerového systému je potrebné upraviť tak, aby neboli porušené práva dotknutých osôb (detí, žiakov, zamestnancov a ostatných osôb). Vyhotovený kamerový záznam možno využiť len na účely trestného konania alebo konania o priestupkoch (odovzdanie vyhotoveného záznamu orgánom činným v trestnom konaní alebo orgánom oprávneným na prejednanie priestupku).

6. Odporúča sa školám a školským zariadeniam, v súčinnosti s ich zriaďovateľmi, venovať zvýšenú pozornosť zabezpečeniu školských areálov a školských ihrísk pred znečistením a ich devastáciou.

7. V súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii ako aj s Dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí sa odporúča zabezpečiť veku primeraným spôsobom informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi.

8. V súlade s úlohami Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2021 sa odporúča realizovať besedy s vyškolenými odbornými zamestnancami z CPPPaP o rizikách práce v zahraničí a o prevencii pred neľudským zaobchádzaním, obchodovaním s ľuďmi a otrockou prácou, ako aj preventívne kampane. Školy môžu

využiť informačné materiály na http://bezpre.mpc-edu.sk/, www.statpedu.sk, www.obchodsludmi.sk.

9. V súlade s článkom 28 Dohovoru o právach dieťaťa sa odporúča prijímať efektívne opatrenia pre podporu a povzbudenie pravidelnej dochádzky do školy a na obmedzenie počtu tých žiakov, ktorí školskú dochádzku neukončia.

10. Školám a školským zariadeniam sa odporúča vypracovanie vlastných programov prevencie šikanovania v súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, ktorá je účinná od 1. septembra 2018 (http://www.minedu.sk/data/att/13481.pdf). V súlade s čl. 7 smernice pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obete a s rodinou agresora, vedú rozhovory so zákonnými zástupcami obete, agresora, svedka, dbajú na zachovanie dôvernosti informácií. O týchto úkonoch osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb. Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie a rozpracúva podrobnosti prevencie a riešenia šikanovania vo vnútornom predpise školy.

11. Odporúčame školám zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikanovania či iného rizikového správania a u pedagogických a odborných zamestnancov ich povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti v prípade jej neriešenia v súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach.

12. V súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach je evidovanie záznamov o riešení šikanovania povinné, preto sa prostredníctvom upravených štatistických výkazoch o prospechu budú zbierať údaje o riešení šikanovania na školách.

13. Je potrebné vopred si preveriť ponúkané preventívne aktivity a programy s cieľom predísť prípadnému nežiaducemu vplyvu laických a neodborných aktivít, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na deti a žiakov. Riaditeľ školy sa môže v prípade potreby preverenia informácií obrátiť na cirkevný odbor Ministerstva kultúry SR, občianske združenie Integra – Centrum prevencie v oblasti siekt, na Poradensko-informačné centrá Policajného zboru SR.

14. Odporúča sa vedeniu školy, učiteľovi – koordinátorovi prevencie a triednemu učiteľovi priebežne informovať zákonných zástupcov o preventívnych aktivitách školy, ako aj o možnostiach odbornej pomoci, ktorú poskytujú CPPPaP.

15. Odporúčame školám na využitie text pod názvom Školská socializácia a nové výzvy v prevencii, kde získajú základnú orientáciu o nových výzvach v prevencii nežiaduceho/rizikového správania žiakova zároveň rámcové metodické odporúčania ako na ne reagovať. V texte dávame do kontextu prevenciu so socializačným procesom v škole a rozšírené hranie hier detí na internete s nebezpečenstvom groomingu a sexuálneho zneužitia. Upriamujeme pozornosť aj na aktuálne dáta v oblasti užívania drog u mladých, konkrétne užívanie psychoaktívnych látok rastlinného pôvodu a rizikový prístup detí a žiakov k vlastnému stravovaniu, t. j. hrozbu porúch príjmu potravy (anorexia...). Text je dostupný na http://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/metodiky/skolska-socializacia-nove-vyzvy-prevencii.pdf.

16. V oblasti školskej úrazovosti je riaditeľ školy a školského zariadenia povinný dodržiavať lehotu zavádzania každej udalosti do webovej aplikácie na štatistické účely

podľa metodického usmernenia č. 4/2009-R čl. 4 ods. 1 (do 7 kalendárnych dní od vzniku každého školského úrazu).

17. Zabezpečiť dôslednú revíziu školských poriadkov zaangažovaním všetkých skupín zainteresovaných do procesu edukácie, spolupracovať s nimi pri odhaľovaní a eliminovaní rôznych negatívnych javov v škole, využívať účinné alternatívne spôsoby oboznamovania žiakov s obsahom školského poriadku, viesť žiakov k porozumeniu jeho obsahu, k rešpektovaniu nastavených pravidiel.

18. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektivite týchto činností. Za efektívnu stratégiu sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrašovanie. Odporúča sa využívať ponuku preventívnych aktivít ponúkaných CPPPaP a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne. Do preventívnych činností škola zapája žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa.

19. Vykonávať efektívny monitoring odhaľovania negatívnych javov v správaní sa žiakov a príznakov šikanovania, odhaľovať zdroje sociálno-patologických javov a uplatňovať účinné prostriedky na oslabenie ich vplyvu. Odporúčania a nástroje na monitorovanie problémových situácií v triede a škole sú na https://www.komposyt.sk/pre-odbornikov/odborne-zdroje/uzitocne-linky.

20. Na pomoc pri zabezpečovaní prevencie ponúkame školám na využitie nasledujúce podklady a zdroje dostupné na webovom portáli ŠPÚ:

    - Všetci to robia!, K prevencii v škole a DVD „Alkohol skrytý nepriateľ“ – metodicko-preventívne publikácie v tlačenej (bizikova@statpedu.sk) i elektronickej podobe http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/vsetci-robia-k-prevencii-skole.html.
    - Východiská k tvorbe stratégie školy v prevencii rizikového správania detí a žiakov – rámec (pomôcka) pre školy a školské zariadenia na prípravu (školskej) preventívnej stratégie http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/vychodiska-k-tvorbe-strategie-skoly-prevencii-rizikoveho-spravania-deti-ziakov.html.

1.5.13 Výchovné a kariérové poradenstvo

1. Podporovať zvyšovanie odborných kompetencií výchovného poradcu prostredníctvom vzdelávania účasťou na národných projektoch, odborných seminároch a konferenciách, činnosťou v stavovských organizáciách a pod.

2. Výchovným poradcom sa odporúča využívať vo svojej práci informačný systém KomposyT dostupný na www.komposyt.sk.

3. K profesijnej orientácii žiakov ZŠ sa odporúča nadväzovať a prehlbovať spoluprácu a väzby medzi ZŠ, SOŠ a zamestnávateľmi, venovať osobitnú pozornosť približovaniu možností systému duálneho vzdelávania a ostatných foriem odborného vzdelávania a prípravy v technických odboroch vzdelávania žiakom a ich zákonným zástupcom.

4. Výchovným poradcom ZŠ sa odporúča využívať informácie o aktuálnej ponuke učebných miest pre nasledujúci školský rok v systéme duálneho vzdelávania zverejnenej na www.potrebyovp.sk a www.dualnysystem.sk.

5. Výchovným poradcom a kariérovým poradcom sa odporúča využívať materiály zverejnené na http://www.minedu.sk/vychovne-psychologicke-a-specialnopedagogicke-poradenstvo/.
6. ŠVS poskytujú spracované informácie z prechodu žiakov zo ZŠ na SŠ pre výchovných poradcov, ZŠ, SŠ, OŠ OÚ, CPPPaP, zriaďovateľov a ďalšie organizácie v školstve. Súčasne sa tieto informácie zverejňujú na www.svs.edu.sk. Ide o informácie týkajúce sa možností štúdia na SŠ – plány, záujem, naplnenosť, informácie o kritériách prijímania na jednotlivé SŠ, informácie z Testovania žiakov deviatych a piatych ročníkov ZŠ a Maturít.
7. Preukázateľne zaznamenávať výsledky monitorovania zameraného na zisťovanie hodnotovej orientácie žiakov a prijímať k prípadným negatívnym zisteniam adekvátne opatrenia, vrátane kontroly ich plnenia.
8. Výchovným poradcom ZŠ sa odporúča zapojiť sa so žiakmi do celoslovenského podujatia v dňoch 5. – 6. novembra na výstavisku Agrokomplex Nitra v rámci výstavy Mladý tvorca 2019, Skills Slovakia a Medzinárodného veľtrhu cvičných firiem 2019. Uvedené podujatia tematicky podporujú propagáciu a prezentáciu remesiel prostredníctvom inovatívnych ukážok a súťaží praktických zručností žiakov, ďalej finančnú gramotnosť a podnikateľské vzdelávanie.

1.5.14 Súťaže

1. Organizačné poriadky súťaží schválené MŠVVaŠ SR sú zverejnené na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Súťaže detí a žiakov – Organizačné poriadky súťaží.
2. Prehľad celoštátnych kôl súťaží je zverejnený na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Súťaže detí a žiakov.
3. Zoznam športových súťaží vyhlasovaných MŠVVaŠ SR je zverejnený na www.minedu.sk v menu Šport – Povinne zverejňované a iné informácie – Zoznam súťaží a na www.skolskysport.sk v časti Aktuality. Prihlasovanie škôl prebieha prostredníctvom www.skolskysport.sk, kde sú zverejnené aj platné pravidlá a propozície v menu danej súťaže.
4. Odporúča sa učiteľom zapojiť sa do súťaže Prítomnosť UNESCO vo vzdelávaní v SR, ktorá je podporená MŠVVaŠ SR, Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a SK UNESCO. Na webovom sídle ŠPÚ sú zverejnené metodické listy učiteľov MŠ, ZŠ a SŠ, ktorých cieľom je poskytnúť inšpiráciu pre učiteľov a prakticky im ukázať, ako sa položky z výkonových a obsahových štandardov jednotlivých vyučovacích predmetov môžu premietnuť do aktivít na hodine s témou UNESCO.

1.5.15 Podnikateľské zručnosti

1. Na všetkých typoch SOŠ pokračuje vyučovanie odborného predmetu ekonomické cvičenia v cvičnej firme alebo podnikateľské vzdelávanie formou simulácie reálneho trhu, v študijnom odbore obchodná akadémia vyučovanie odborných predmetov cvičná firma a cvičná firma – praktikum. Všetky informácie a materiály k vyučovaniu cvičnej firmy sú na www.siov.sk, v časti SCCF a na www.sccf.sk.
2. Informácie a kontakty cvičných firiem doma aj v zahraničí sú na http://www.penworldwide.org/, www.siov.sk a www.sccf.sk.

3. Na rozvoj praktického myslenia a vedomostí o fungovaní podnikania v systéme voľného trhu sa ZŠ môžu zapojiť do vzdelávacieho programu prostredníctvom JA Slovensko: JA Základy podnikania www.jaslovensko.sk/jazakladypodnikania.

4. SŠ sa môžu na získanie praktických podnikateľských a ekonomických skúseností a pre rozvoj zručností svojich žiakov zapojiť do vzdelávacích predmetov prostredníctvom JA Slovensko: aplikovaná ekonómia www.ae.jaslovensko.sk. Žiaci môžu svoje nadobudnuté vedomosti a zručnosti z oblasti ekonómie a podnikania prezentovať na 25. ročníku národnej súťaže veľtrh študentských spoločností s názvom JA Veľtrh podnikateľských talentov https://www.firma.jaslovensko.sk/veltrhae/ .

5. SŠ sa môžu zapojiť do predmetu určeného na podporu rozvoja etických princípov a hodnôt, JA Slovensko: JA Etika v podnikaní www.evp.jaslovensko.sk.

6. Odporúčame ZŠ a SŠ venovať pozornosť, resp. poskytnúť porozumenie a prehľad o možnostiach jednotlivých kategórií duševného vlastníctva, poskytnúť informácie o ochrane a rešpektovaní práv duševného vlastníctva. Praktické zdroje k orientácii v problematike a aktivity využiteľné vo vyučovacom procese sa nachádzajú na http://www.statpedu.sk/files/sk/aktuality/11-04.2018-dusevne-vlastnictvo/dusevne-vlastnictvo-skolske-vzdelavanie.pdf a http://www.statpedu.sk/files/sk/aktuality/11-04.2018-dusevne-vlastnictvo/autorske-prava-caste-otazky.pdf.

7. Formovať kladný vzťah detí a žiakov k podnikaniu, orientovať vzdelávaciu a výchovnú činnosť na uvedomenie si významu podnikateľského prostredia pre spoločnosť a podnikania ako spôsobu sebarealizácie a zabezpečenia svojej existencie.

8. Uplatňovať metódy, techniky a stratégie podporujúce rozvoj podnikateľskej gramotnosti. Rozvíjať poznávacie procesy a intrapersonálne a interpersonálne kompetencie žiakov s dôrazom na podporu experimentovania, tvorivosti a podnikavosti.

9. Podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania podnikateľskej gramotnosti detí a žiakov v rámci ponuky vzdelávacích programov alebo interného vzdelávania.

1.5.16 Finančná gramotnosť

1. MŠVVaŠ SR vydalo s účinnosťou od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom aktualizovaný Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2, ktorý je zverejnený na http://www.minedu.sk/regionalne-skolstvo/, dokumenty a predpisy na http://www.minedu.sk/financna-gramotnost/.

2. Školy sú povinné zapracovať Národný štandard finančnej gramotnosti do ŠkVP. Spôsob implementácie určuje „Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP základných škôl a stredných škôl“, vydaná MŠVVaŠ SR pod číslom 2018/4154:7-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2018, ktorá je dostupná na http://www.minedu.sk/financna-gramotnost/.

3. V MŠ v rámci vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami venovať pozornosť aj počiatočnej finančnej gramotnosti detí.

4. Na podporu výučby finančnej gramotnosti sa odporúča využívať centrálny informačný portál MŠVVaŠ SR http://www.minedu.sk/dalsie-informacne-zdroje/, kde sú sústredené všetky dôležité dokumenty, pomocné materiály a odkazy.

5. Pri výučbe finančnej gramotnosti na všetkých troch úrovniach je potrebné klásť zvýšený dôraz na čiastkové kompetencie, ktoré sa týkajú boja proti korupcii a klientelizmu a ochrany spotrebiteľa.
6. Odporúča sa zabezpečiť vybavenosť škôl učebnými materiálmi, pomôckami a metodickými materiálmi stimulujúcimi rozvoj finančnej gramotnosti, kontrolovať stav a úroveň rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov, výsledky zistení zovšeobecňovať a prijímať účinné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.
7. Využívať možnosť vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti.
8. ZŠ môžu využiť ponuku ŠPÚ zorganizovať interaktívny seminár na tému finančného vzdelávania v podmienkach ZŠ priamo v danej škole.
9. ZŠ a SŠ sa odporúča na podporu finančnej gramotnosti a rozvoja správnych ekonomických návykov realizovať program Viac ako peniaze na www.viacakopeniaze.sk.
10. ZŠ môžu rozvíjať správne hodnoty a návyky v oblasti finančnej gramotnosti na prvom stupni realizáciou vzdelávacieho programu Ja a peniaze na www.jaap.jaslovensko.sk.
11. Pre prvý stupeň ZŠ je vypracovaná metodická príručka Finančná gramotnosť 1, ktorá je dostupná na www.statpedu.sk – Metodický portál – Metodické podnety – Finančné vzdelávanie – dokumenty.
12. Na podporu boja proti korupcii bola vypracovaná publikácia Korupcia – námety na vyučovanie pre ZŠ a SŠ, ktorá je dostupná na www.statpedu.sk – Publikačná činnosť – Metodiky.
13. Personálne podporiť rozvíjanie kompetencií funkčnej finančnej gramotnosti určením pedagogického zamestnanca, úlohou ktorého bude systematicky koordinovať a vyhodnocovať procesy a aktivity súvisiace s jej rozvíjaním.

1.5.17 Digitálne vzdelávanie

1. Školám sa odporúča priebežne sledovať časť Digitálne vzdelávanie na stránke MŠVVaŠ SR, kde nájdu aktuálne informácie k tejto téme. Odporúčame pedagógom, ktorí sa chcú podeliť so svojimi skúsenosťami s digitálnym vzdelávaním, aby ich posielali na digivzdelavanie@minedu.sk. Tieto informácie budú zverejňované v spomínanom odkaze a môžu pomôcť ďalším pedagógom v ich vzdelávacej praxi.
2. Odporúčame školám zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch kyberšikany či iného rizikového správania prostredníctvom nástrojov mobilnej komunikácie a internetu. Rovnako dôležité je vedenie k poznaniu jednotlivých prejavov kyberšikany a možností ako sa brániť. Odporúčame školám venovať zvýšenú pozornosť ochrane detí a žiakov pri používaní internetu a bezpečnosti na internete. Na rozširovanie povedomia o bezpečnom používaní internetu odporúčame využívať www.zodpovedne.sk, www.stopline.sk, www.pomoc.sk, www.ovce.sk. Na www.neZavislost.sk môžete nájsť okrem iného aj preventívno-informatívnu mobilnú aplikáciu, ktorá pomáha k sebapoznaniu a získaniu rovnováhy medzi časom tráveným online a offline. Aplikácia je určená pre osoby staršie ako 12 rokov.
3. Odporúča sa využívať ponuku preventívnych aktivít v oblasti bezpečného internetu ponúkanú CPPPaP.

4. Ako doplnok ku klasickým vyučovacím metódam sa školám odporúča využívať digitálny vzdelávací obsah schválený ŠPÚ www.planetavedomosti.sk, www.eaktovka.sk a digitálny obsah určený pre SOŠ dostupný na http://rsov.iedu.sk/.

5. MŠVVaŠ SR pripravilo projekt Centrálneho úložiska digitálneho edukačného obsahu. Toto úložisko predstavuje progresívnu infraštruktúru pre jednotnú tvorbu, ukladanie, zdieľanie, poskytovanie a publikovanie digitálneho edukačného obsahu pre modernú výučbu detí v MŠ, žiakov a študentov ZŠ, SŠ a vysokých škôl ako aj pre získavanie digitálnych zručností učiteľov a širokej verejnosti. Úložisko je momentálne v skúšobnej prevádzke dostupné na https://viki-test.iedu.sk. Na úložisku je momentálne nasledovný digitálny edukačný obsah v lekciách (v záložke DEO (digitálny edukačný obsah)): Verejný obsah – DEO pre materské školy, DEO environmentálna výchova, DEO finančná gramotnosť, DEO prírodovedné predmety, DEO elektrotechnické laboratórium; Angličtina; DEO v starom formáte FLASH (ISCED0-3, Matematika z Fínska); RSOV - digitálny edukačný obsah pre stredné odborné školy; Výchovy – digitálny edukačný obsah v gescii Metodicko-pedagogického centra. Konto „učiteľ“ má nasledovnú funkcionalitu: profil, domov, DEO, kolekcie, úlohy, autorský nástroj (tvorba vlastného edukačného obsahu), žiaci, licencie, reporting. Konto „žiak“ (študent) má obmedzenú funkcionalitu: profil, domov, DEO, kolekcie, úlohy, licencie. Po zavedení do ostrej prevádzky s predpokladom koniec roka 2019 a poskytnutím používateľských kont učiteľom, žiakom a študentom, sa odporúča používať funkcionalitu úložiska a digitálne edukačné pomôcky v ňom uložené v komplexnom vzdelávacom procese.

6. Odporúča sa vo výchovno-vzdelávacom procese používať nový portál www.slovakiana.sk, na ktorom sa nachádza digitálna knižnica, archív s literárnymi dielami a listinami, digitálna galéria alebo virtuálne výstavy, prípadne www.webumenia.sk.

7. Všetkým pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom škôl zapojených do projektu Digitálne učivo na dosah sa odporúča aktívne využívať prístup k vyhradenej sieti MŠVVaŠ SR, ktorá umožňuje flexibilne pristupovať k digitálnym zdrojom a nástrojom výhradne vo výchovno-vzdelávacom procese. Zoznam povolených, resp. zamietnutých webových stránok je možné na základe Vašej žiadosti meniť. Svoje požiadavky na zmenu filtrovania môžete posielať prostredníctvom kontaktného formulára na www.edu-centrum.sk alebo na e-mailovú adresu dud_komunikacia@minedu.sk. Aktívne konto RIAM každého pedagogického a odborného zamestnanca je podmienkou pre prihlásenie sa do tejto siete. Výhodou využívania siete je úspora času a podstatné skvalitnenie podmienok pri ich práci s digitálnym obsahom. Informácie o projekte sú dostupné na www.edu-centrum.sk.

8. Odporúča sa využívať informačný systém z projektu Digiškola, ktorý poskytuje komplexné nástroje na zefektívnenie tvorby ŠkVP pre MŠ, ZŠ a SŠ. Informačný systém v sebe obsahuje všetky inovované ŠVP – školám sa tak zjednodušuje vyhľadanie a spracovanie nových ŠkVP. Informačný systém obsahuje nástroj automatickej kontroly vytvorených ŠkVP – systém skontroluje súlad ŠkVP voči ŠVP. Program je bezplatný a škola si nemusí inštalovať a ani kupovať žiadny program, pretože funguje prostredníctvom webového sídla. Viac informácií o projekte je zverejnených na www.digiskola.sk.

9. V rámci národného projektu VÚDPaP bol vytvorený informačný systém KomposyT www.komposyt.sk, ktorý pozostáva z verejnej a vnútornej časti. Verejnú časť KomposyT môže využívať široká verejnosť vrátane žiakov a ich zákonných zástupcov,

ktorí hľadajú informácie, ktoré by im mohli byť nápomocné pri výbere strednej školy alebo budúceho povolania. Vnútorná časť informačného systému KomposyT je určená pre expertov zamestnaných v systéme výchovného poradenstva a prevencie, umožňuje im administrovať digitálne verzie diagnostických nástrojov a poradenských metodík, používať elektronický kalendár, používať rôzne dokumenty a využívať zoznamy zamestnancov a databázy zariadení aktívnych v oblasti výchovného poradenstva a prevencie.

10. Žiaci a učitelia ZŠ a SŠ hlavne Bratislavského kraja majú možnosť získať medzinárodný certifikát ECDL (European Computer Driving Licence – „vodičský preukaz na počítač“) v ŠVS formou preskúšania z vybraných modulov v zmysle platného cenníka, zverejneného na www.cvtisr.sk. Žiaci a učitelia SŠ ostatných krajov majú možnosť certifikát získať v rámci projektu IT Akadémia.

11. Vytvárať priaznivé prostredie na implementáciu digitálnych technológií vo výchovno-vzdelávacej činnosti, ak si to vzdelávací obsah vyžaduje a ak je to vzhľadom aktuálnosť, primeranosť a relevantnosť obsahu výchovno-vzdelávacej činnosti vhodné.

1.5.18 Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov

1. MŠVVaŠ SR zverejňuje zoznam oblastí a výzvy na podanie žiadosti o financovanie rozvojových projektov a poskytnutie dotácií v súlade so zákonom č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

2. Výzvy na predkladanie žiadostí o financovanie rozvojových projektov sú na www.minedu.sk v časti Regionálne školstvo – Rozvojové projekty v regionálnom školstve.

3. Výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácií v oblasti regionálneho školstva sú na www.minedu.sk v časti Regionálne školstvo – Dotácie MŠVVaŠ SR v oblasti regionálneho školstva.

4. MŠVVaŠ SR dáva do pozornosti pri podávaní žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) http://www.stopbyrokracii.sk/.

1.5.19 Neformálne vzdelávanie

1. Odporúčame školám prepájať formálne vzdelávanie s neformálnym, primerane potrebám k napĺňaniu vzdelávacieho procesu, podporovať účasť žiakov na diskusiách a dialógoch v oblasti participácie mládeže a aktívneho občianstva, špecificky so zameraním na EÚ dialóg s mládežou.

2. Umožňovať žiakom využiť možnosť zúčastňovať sa akreditovaných vzdelávaní v oblasti mládežníckej a školskej participácie a tým získavať dôležité kompetencie pre život a prax (ide o neformálne vzdelávanie ukončené certifikátom, Youthpass a pod.). Viac informácií sa nachádza na www.iuventa.sk,

3. Podporovať činnosť žiackych školských rád, stretnutia členov a koordinátorov žiackych školských rád navzájom, s cieľom výmeny a vzájomnej výmeny pozitívnych skúseností na aktívnu participáciu a aktívne občianstvo vo verejnom sektore.

2. ŠKOLY

1. Sledovať aktuálne informácie o výchove a vzdelávaní, ŠVP, pedagogickej dokumentácii, ďalšej dokumentácii, dokumentoch a aktualizovaných dokumentoch na: www.minedu.sk, www.statpedu.sk, www.siov.sk, www.vudpap.sk.

2. Sledovať aktuálne informácie o výchove a vzdelávaní deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním na http://www.statpedu.sk/sk/deti-ziaci-so-svvp/deti-ziaci-so-zdravotnym-znevyhodnenim-vseobecnym-intelektovym-nadanim/.

3. S cieľom zabrániť poskytovaniu alebo sprístupňovaniu informácií, ktoré by mohli viesť k narušovaniu mravnosti, alebo podnecovaniu k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti alebo k ďalším formám intolerancie, umožniť osobám, ktoré nie sú zamestnancami školy, účasť na vyučovaní a aktivitách organizovaných školou iba so súhlasom riaditeľa školy. Ak škola/školské zariadenie chce zverejňovať osobné údaje svojich žiakov resp. učiteľov v rôznych časopisoch, na webových stránkach, prípadne školských nástenkách, musia sa riadiť príslušnými ustanoveniami zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré túto oblasť riešia. Pri zverejňovaní mena a priezviska spolu s iným údajom ako je dátum narodenia, trieda, príslušnosť ku škole a pod. odporúčame, aby ste na začiatku roka dali zákonným zástupcom podpísať súhlas so zverejňovaním osobných údajov ich detí (zákon stanovuje túto podmienku pre deti mladšie ako 16 rokov; deti staršie ako 16 rokov môžu súhlas so spracúvaním svojich osobných údajov prevádzkovateľovi podpísať osobne). V súhlase musí byť presne vyšpecifikované, kto dáva súhlas, komu ho dáva, na aký účel a doba platnosti súhlasu (zvyčajne na aktuálny školský rok). Ak sa daný súhlas viaže na viac účelov, je potrebné každý účel mať zvlášť definovaný. V tejto súvislosti je potrebné venovať pozornosť aj zverejňovaniu fotodokumentácie z rôznych akcií organizovaných školou. V každom súhlase musí byť uvedené aj poučenie, že daný súhlas môže dotknutá osoba kedykoľvek odvolať.

4. Odporúčame školám realizovať v roku 2019, ktorý je vládou SR vyhlásený za Rok Milana Rastislava Štefánika, a v roku 2020 rôzne aktivity pre žiakov a pedagógov napr. besedy, súťaže, návštevy expozícií, publikovanie témy v školskom časopise a využiť podporné metodické materiály a vzdelávacie aktivity realizované MPC, Slovenskou pedagogickou knižnicou a ŠPÚ, zverejnené na ich webových sídlach, pripomínajúc si význam a mimoriadne postavenie osobnosti generála M. R. Štefánika v novodobých dejinách Slovenska. Kalendárium významných podujatí celoslovenského charakteru za predpokladanej účasti najvyšších štátnych predstaviteľov SR je zverejnené na webovom sídle Ministerstva kultúry SR www.mksr.sk.

5. V súvislosti s vyhlásením roka 2020 za Rok slovenského divadla sa odporúča školám si pripomenúť 100. výročie vzniku Slovenského národného divadla návštevou divadelného predstavenia alebo kultúrneho podujatia pripomínajúce si toto výročie.

6. V školách dôsledne uplatňovať rozhodnutia súdov o úprave výkonu rodičových práv a povinností, najmä v súvislosti so striedavou starostlivosťou, vrátane neodkladných opatrení súdov.

7. Odporúčame školám realizovať v roku 2019 rôzne aktivity pre žiakov napr. besedy, súťaže, návštevy expozícií, publikovanie témy v školskom časopise a iné, pripomínajúc si význam historických udalostí, napr. 74 rokov od víťazstva nad fašizmom, 75 rokov od vypuknutia SNP.

8. Školy sú povinné elektronicky prostredníctvom svojho školského informačného systému (napr. ascAgenda, eŠkola a pod.) poskytovať do centrálneho registra údaje k 15. septembru a následne od októbra do júna opakovane ku koncu každého mesiaca. Táto povinnosť sa týka každý mesiac všetkých škôl aj v prípade, ak nenastala zmena v údajoch. Bližšie informácie o poskytovaní údajov sú zverejnené na stránke www.minedu.sk/aktualizacia-udajov-do-centralneho-registra/ a v metodickom pokyne na tejto stránke. Táto povinnosť nenahrádza povinnosť vyplniť iné štatistické výkazy. Ak technické podmienky školy neumožňujú splnenie uvedenej povinnosti, škola zabezpečí jej plnenie prostredníctvom svojho zriaďovateľa; ak to technické podmienky zriaďovateľa neumožňujú, zriaďovateľ zabezpečí jej splnenie prostredníctvom orgánu miestnej štátnej správy v školstve.

9. V RUP ŠVP pre nižšie stredné vzdelávanie sa vyžaduje využiť jednu disponibilnú hodinu na posilnenie predmetu dejepis v 9. ročníku ZŠ. Využitie pridanej hodiny má byť zamerané na dejiny 20. storočia a využitie atraktívnych vyučovacích metód Pozornosť treba sústrediť aj na nežiaduce prejavy extrémizmu. Taktiež je nutné u žiakov vo všetkých ročníkoch rozvíjať kritické myslenie prepájaním kontextov (schopnosť spájať súvislosti) a upozorňovať na medzipredmetové prepojenia tak, aby učivá mali pre žiakov praktickú výpovednú hodnotu.

10. Školy v oblasti profesijnej orientácie a prechodu žiakov zo ZŠ na SŠ poskytujú požadované informácie a komunikujú s jednotlivými ŠVS, podľa regiónov v požadovanej forme. Riadia sa harmonogramom spracovania, ktorý je vydávaný v súlade s platnou legislatívou a s organizáciou príslušného školského roka schválenou MŠVVaŠ SR.

11. Odporúčame využívať ako inšpiráciu pri príprave vyučovacích hodín metodický portál ŠPÚ www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal.

12. V školskom roku 2019/2020 v 9. ročníku ZŠ a 4. ročníku gymnázia s 8-ročným štúdiom, budú môcť žiaci používať novú didaktickú pomôcku pre geografiu, vypracovanú podľa inovovaného ŠVP a podľa pokynov Ústrednej predmetovej komisie pre predmet geografia pri ŠPÚ. Školy si ju budú môcť objednávať v júni 2019.

2.1. Materské školy

1. Odporúča sa priebežne sledovať stanoviská a informatívne materiály dostupné na http://www.minedu.sk/stanoviska-a-informativne-materialy/, ktoré sú priebežne aktualizované.

2. Odporúča sa priebežne sledovať webové sídlo ŠPÚ, na ktorom sú priebežne aktuálne zverejňované odporúčané metodické materiály na podporu výchovno-vzdelávacej činnosti, dostupné na http://www.statpedu.sk/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/materska-skola/ alebo na http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/predprimarne-vzdelavanie-metodicke-listy.html.

3. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti uplatňovať integráciu vzdelávacích oblastí, realizovať vzdelávacie aktivity s integrovaným obsahom. Rešpektovať autonómiu a momentálne dispozície dieťaťa, jeho učebný štýl, podporovať jeho aktivitu, tvorivosť, sebarealizáciu a sebaprezentáciu. Napomáhať sebareflexii dieťaťa vzhľadom na jeho úspechy a neúspechy, podporovať dieťa v jeho pokroku. Napomáhať dieťaťu reflektovať, reagovať a hodnotiť výsledky činností spoluhráčov. Pri rozvíjaní kritického a tvorivého myslenia rešpektovať vývinové špecifiká detí predškolského veku.

4. Grafomotorické zručnosti detí rozvíjať postupne, v spolupráci s rodinou, s dôrazom na správny úchop písacieho a kresliaceho materiálu, primeranú pracovnú plochu a správnu polohu tela počas činnosti.

5. Podporovať rozvíjanie pohybových schopností a zručností detí pravidelnou dennou realizáciou zdravotných cvičení a pobytu vonku, ktorého realizáciu nie je možné bezdôvodne vynechávať. Odporúča sa využívať hudobno-pohybové hry a pohybové hry so spevom ako súčasť zdravotných cvičení a pobytu vonku. Sezónne aktivity a výcviky realizované v súlade s podmienkami konkrétnej MŠ využívať ako nástroj podpory zdravia a prevencie obezity.

6. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti uplatňovať bádateľský prístup, zaraďovať experimenty a exkurzie a vytvárať príležitosti na získavanie reálnych skúseností s predmetmi, javmi a situáciami. Vytvárať deťom príležitosti na porovnávanie a zdôvodňovanie rozdielu medzi realitou a fikciou.

7. Digitálne technológie a sledovanie televízie využívať ako jeden z nástrojov osobnostného rozvoja detí v súlade so ŠVP, s dôsledným rešpektovaním vývinových osobitostí predškolského veku.

8. Dramatickú hru chápať ako komplex vzdelávacích činností smerujúcich k rozvíjaniu aktivity, fantázie, predstavivosti a tvorivosti detí, podnecovať deti k tvorivému sebavyjadreniu prostredníctvom rolových hier. Rozvíjať a obohacovať obrazotvornosť, fantáziu, podporovať a uplatňovať intuíciu, rozvíjať tvorivosť detí.

9. Vytvárať a rozvíjať u detí cit ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a kultúrneho dedičstva našich predkov.

10. Podporovať rozvíjanie medziľudských vzťahov, zlepšovať fungovanie a kvalitu vzťahov v skupine, podporovať vytváranie priaznivej sociálnej atmosféry v triedach.

11. Rešpektovať právo dieťaťa na zabezpečenie výchovy a vzdelávania v štátnom jazyku a v materinskom jazyku dieťaťa patriaceho k príslušnej národnostnej menšine.

12. Dieťa s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky sa považuje za dieťa so ŠVVP len vtedy, ak mu príslušné poradenské zariadenie diagnostikovalo ŠVVP. Odporúča sa využívať metodický materiál Rozvíjajúci program výchovy a vzdelávania detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou v MŠ je na http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/ucebnice-metodiky-publikacie/rozvijajuci_program.pdf.

13. Ak MŠ ponúka krúžkovú činnosť, zabezpečovať ju najmä internými pedagogickými zamestnancami, v priestoroch MŠ, v súlade so ŠkVP a len v popoludňajších hodinách po minimálne 30 minútovom odpočinku. Odporúča sa krúžkovú činnosť začať realizovať po 15.00 hodine, aby krúžková činnosť nenarušala odpočinok a činnosti realizované v súlade so ŠkVP. Pri realizovaní krúžkovej činnosti rešpektovať psychohygienické požiadavky a pedagogické zásady.

14. ILČ v MŠ môže vykonávať iba školský logopéd a logopéd, ktorý je kmeňovým zamestnancom poradenského zariadenia zaradeného v sieti škôl a školských zariadení. ILČ sa poskytuje podľa potreby, nielen deťom rok pred plnením povinnej školskej dochádzky. Poskytovanie ILČ sa nepovažuje za krúžkovú činnosť, môže sa realizovať aj v dopoludňajších hodinách. Frekvencia ILČ je závislá od individuálnych potrieb detí.

15. Odporúča sa na realizáciu dopravnej výchovy prednostne využívať dopravné ihriská finančne podporované MŠVVaŠ SR.

16. Pri výchovných problémoch detí spolupracovať so zákonnými zástupcami, poskytovať im odborné konzultácie.

17. Podporovať rôznymi aktivitami, činnosťami pre deti, zákonných zástupcov a širokú verejnosť Deň materských škôl na Slovensku, ktorým je 4. november, deň založenia prvej detskej opatrovne na území Rakúsko – Uhorska. V roku 2019 oslavujeme 190. výročie jej vzniku prostredníctvom celoslovenskej konferencie *Odkaz prvej detskej opatrovne pre súčasné materské školy*, ktorá sa bude konať dňa 6. novembra 2019 v Banskej Bystrici.

18. Nadväzovať a rozvíjať partnerské vzťahy MŠ s inštitúciami predprimárneho vzdelávania v zahraničí aj v rámci aktivít profesijných organizácií, zapájať sa do medzinárodných projektov a partnerstiev v oblasti predprimárneho vzdelávania aj prostredníctvom medzinárodného programu partnerstvo škôl eTwinning. Informácie sú zverejnené na http://www.minedu.sk/etwinning/ a na webových sídlach programu: www.etwinning.net, www.etwinning.sk.

2.2. Základné školy

1. MŠVVaŠ SR schválilo dňa 4. 4. 2019 pod číslom 2019/4559:1-A1010 Dodatok č. 3 ako súčasť ŠVP pre ZŠ s platnosťou od 1. 9. 2019 začínajúc 1. až 3. ročníkom. Dodatok k ŠVP pre ZŠ č. 3 je zverejnený na http://www.minedu.sk/8387-sk/statne-vzdelavacie-programy/. Týmto dodatkom sa dopĺňa ŠVP schválený ministerstvom dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 o RUP a vzdelávacie štandardy z francúzskeho, nemeckého, ruského, španielskeho a talianskeho jazyka pre primárne vzdelávanie s účinnosťou od 01. 09. 2019 začínajúc 1. až 3. ročníkom.

2. Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva má vytvorenú aplikáciu na tvorbu ŠkVP v elektronickej forme a tento systém obsahuje okrem iného aj predložené vzdelávacie štandardy z uvedených cudzích jazykov.

3. V primárnom vzdelávaní sa podľa výberu žiaka a možností školy v predmete prvý cudzí jazyk vyučujú tieto cudzie jazyky: anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk.

4. Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne, a ak si žiak nevybral anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk, musí si ho v 7. – 9. ročníku vybrať ako druhý cudzí jazyk, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne, ktoré mu je škola povinná z rámca voliteľných hodín zabezpečiť.

5. Žiak, ktorý plní povinnú školskú dochádzku osobitným spôsobom v škole mimo územia SR alebo sa vzdeláva v škole zriadenej iným štátom na území SR, vykonáva komisionálne skúšky len v tom prípade, ak o to zákonný zástupca žiaka požiada. Žiak, ktorý plní osobitný spôsob školskej dochádzky individuálnym vzdelávaním (nie v škole) v zahraničí, vykoná skúšky zo všetkých povinných vyučovacích predmetov učebného plánu príslušného ročníka kmeňovej školy.

6. V súvislosti s osobitným spôsobom plnenia školskej dochádzky podľa § 23 písm. b) školského zákona sa môžu na základe žiadosti zákonného zástupcu žiaka alebo žiadosti plnoletého žiaka vykonať komisionálne skúšky. V žiadosti zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak uvedie ročníky, za ktoré sa majú komisionálne skúšky vykonať. Do

vykonania komisionálnej skúšky bude žiak evidovaný spolu so žiakmi triedy, v ktorej bol zaradený v čase vydania rozhodnutia riaditeľa kmeňovej školy o povolení vzdelávania podľa citovaného ustanovenia. Podľa výsledkov komisionálnych skúšok riaditeľ školy zaradí žiaka do príslušného ročníka.

7. Efektívne využívať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania matematickej, čitateľskej, prírodovednej, digitálnej a finančnej gramotnosti, zamerať sa na rozvíjanie daných oblastí v rámci tvorby ŠkVP s cieľom zvyšovať úroveň vyučovania a vytvárať kompetencie u žiakov. ŠPÚ ponúka pre učiteľov informačné a interaktívne semináre pre vzdelávaciu oblasť Človek a príroda a Matematika a práca s informáciami (odporúčame sledovať ponuku na http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/vzdelavacie-aktivity/.) Odporúča sa využívať aj portál www.planetavedomosti.iedu.sk vo vzdelávacom procese.

8. MŠVVaŠ SR vytvára aj v tomto školskom roku podmienky na zvyšovanie bezpečnosti detí a žiakov v premávke na pozemných komunikáciách prostredníctvom zabezpečenia ich výcviku na DDI. ZŠ zabezpečujú praktický výcvik a špecializované teoretické vyučovanie pre svojich žiakov na stálych DDI v mieste sídla školy alebo v jej blízkom okolí. Pokiaľ je stále DDI príliš vzdialené od sídla školy alebo je ťažko dosiahnuteľné z hľadiska dopravnej dostupnosti, môže praktický výcvik a teoretické vyučovanie zabezpečiť aj prenosné DDI. Prenosné DDI zabezpečujú praktický výcvik a špecializované teoretické vyučovanie iba v obciach, v ktorých nie je zriadené stabilné DDI. Praktický výcvik a teoretické vyučovanie zabezpečujú DDI, ktorým MŠVVaŠ SR poskytlo dotáciu, podľa „Tematického plánu dopravnej výchovy žiakov základných škôl na detských dopravných ihriskách“. Na týchto DDI sa praktický výcvik a teoretické vyučovanie poskytuje bezplatne. Zoznam uvedených DDI a ďalšie informácie sú zverejnené na webovom sídle MŠVVaŠ SR.

9. Pri podozrení na zanedbávanie povinnej školskej dochádzky:

   a) ak žiak vymešká bez ospravedlnenia viac ako 15 vyučovacích hodín mesačne, riaditeľ školy bezodkladne oznámi túto skutočnosť obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt a Úradu práce sociálnych vecí a rodiny,

   b) ak žiak vymešká bez ospravedlnenia viac ako 60 vyučovacích hodín v príslušnom školskom roku, je obec povinná na základe oznámenia riaditeľa školy začať konanie o priestupku podľa § 6 ods. 4 a § 37 zákona č. 596/2003 Z. z., o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ zákon č. 596/2003 Z. z.“),

   c) ak žiak vymešká bez ospravedlnenia viac ako 100 vyučovacích hodín, je potrebné zo strany obce podať podľa § 211 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov trestné oznámenie na zákonných zástupcov žiaka pre podozrenie zo spáchania trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže.

10. Pri zriaďovaní nultého ročníka dôsledne dodržiavať zákonnú požiadavku, že nultý ročník je určený len pre deti, ktoré dosiahli k 1. septembru fyzický vek 6 rokov, nedosiahli školskú spôsobilosť, pochádzajú zo SZP a nie je u nich predpoklad zvládnutia 1. ročníka ZŠ. Do nultého ročníka môže byť zaradené dieťa len s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

11. V ZŠ využívať možnosť zriadenia špecializovanej triedy pre žiakov, ktorí nemajú predpoklad úspešne zvládnuť obsah vzdelávania príslušného ročníka, na účely kompenzácie chýbajúceho obsahu vzdelávania na nevyhnutne potrebný čas.

Organizáciu vyučovania takejto triedy určí riaditeľ podľa potrieb žiakov a podmienok školy.

12. Odporúča sa častejšie využívať v rámci predmetu dejepis exkurzie a navštevovať pamätné miesta na Slovensku, spojené s významnými udalosťami a osobnosťami našich národných dejín. Cieľom iniciatívy je prispieť k rozvoju zdravého národného povedomia žiakov. Zároveň sa tým umožní priamy živý kontakt s históriou, prepájajúci teoretické poznatky s ich stvárnením v reálnom svete.

13. Na humanitne zameraných predmetoch sa odporúča čo najčastejšie využívanie nových metodík a pracovných zošitov s odporúčacou doložkou MŠVVaŠ SR, ktoré obohacujú klasickú výučbu a pomáhajú žiakom pochopiť a v živote správne aplikovať poznatky o aktuálnych spoločenských otázkach.

14. Pre fyzické osoby, ktoré nezískali nižšie stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 3 písm. b) školského zákona **môže ZŠ**, v súlade s § 30 ods. 5 školského zákona, organizovať vzdelávanie na získanie tohto stupňa vzdelania. Dĺžku vzdelávania určí riaditeľ na základe zistenej úrovne získaného vzdelania osoby, **najviac však v dĺžke jedného školského roka**. Bližšie informácie na http://www.statpedu.sk/files/articles/nove_dokumenty/statny-vzdelavaci-program/ramcove-ucebne-plany-a-vzdelavacie-standardy-vzdelavania-na-ziskanie-nizsieho-stredneho-vzdelania.pdf

15. MŠVVaŠ SR schválilo dňa 30. decembra 2015 pod číslom 2015-17815/63477:4-10A0 s platnosťou od 1. februára 2016 RUP a vzdelávacie štandardy vzdelávania na získanie nižšieho stredného vzdelania podľa § 30 ods. 5 a § 42 ods. 4 školského zákona. Materiál sa nachádza na http://www.minedu.sk/ramcove-ucebne-plany-a-vzdelavacie-standardy-vzdelavania-na-ziskanie-nizsieho-stredneho-vzdelania/.

16. Pri vyučovaní predmetu dejepis sa odporúča využívať informácie zverejnené na webovom sídle Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV na http://www.shs.sav.sk/, ktorá združuje profesionálnych historikov, učiteľov dejepisu, archivárov a múzejníkov v SR a je jednou z vedeckých spoločností pri SAV.

17. V spolupráci s OŠ OÚ sa odporúča podporiť organizáciu besied so žiakmi, organizáciu vedomostných súťaží, literárnych a výtvarných súťaží, poznávacích zájazdov po stopách SNP a na pamätné miesta národnooslobodzovacieho boja.

18. Odporúča sa využívať v rámci predmetu dejepis Metodické odporúčania – Využitie exkurzií v súvislosti s obsahovými a výkonovými štandardmi inovovaných ŠVP pre predmet dejepis, ktoré sú zverejnené na http://www.statpedu.sk.

19. Školy by pri prijímaní detí a žiakov (či v štandardnom prijímacom konaní alebo pri prestupoch z iných škôl) mali od zákonných zástupcov žiadať rodné listy detí, žiakov a osobné údaje uvádzať v evidencii presne podľa rodných listov. U žiakov, ktorí už majú občiansky preukaz, treba osobné údaje do evidencie získavať z občianskeho preukazu. V prípade detí a žiakov cudzincov to majú byť obdobné doklady alebo pas (slovenské rodné číslo by malo byť v preukaze slovenského zdravotného poistenia, ak ho už majú). Dôvodom tohto opatrenia je fakt, že ročne sa stáva niekoľko prípadov, že škola eviduje v pedagogickej dokumentácii a odosiela do RIS-u nesprávne údaje dieťaťa, žiaka. Najčastejšie ide o iný tvar krstného mena (alebo iné poradie krstných mien, ak ich je viac) alebo o iné priezvisko (slobodná matka povie škole svoje priezvisko, ale dieťa, žiak má priezvisko po otcovi).

20. Zamestnanci OŠ OÚ sú pri plnení úloh okresného úradu v sídle kraja podľa § 11 odsekov 7 až 9 zákona č. 596/2003 Z. z. oprávnení spracúvať osobné údaje o deťoch a žiakoch v rozsahu

    a) meno a priezvisko,

    b) dátum narodenia,

    c) škola, ktorú dieťa alebo žiak navštevuje.

21. Podporovať a zabezpečiť vzdelávanie učiteľov v oblasti didaktiky a metodiky vyučovania slovenského jazyka a literatúry.

22. V školskej praxi pristúpiť k dôslednejšiemu napĺňaniu odporúčaní ŠŠI týkajúcich sa zvýšenia kvality vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry najmä v školách s VJM a realizovať aj doteraz nenaplnené odporúčania uvedené v predchádzajúcich správach o stave používania štátneho jazyka na území SR.

23. V školách s VJM na každom vyučovacom predmete venovať časť vyučovacej hodiny slovenskej terminológii daného predmetu.

24. Uplatňovať diferencovaný prístup k deťom v závislosti od úrovne ovládania štátneho jazyka.

25. Zriaďovateľom a ZŠ sa odporúča sa venovať zvýšenú pozornosť materiálno-technickému a priestorovému zabezpečeniu odborných učební predmetov biológia, fyzika, chémia a technika, aby sa zvýšil záujem o študijné odbory v SŠ.

26. ZŠ a učiteľom sa odporúča:

    a) vo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce venovať zvýšenú pozornosť vyučovaniu povinných predmetov pracovné vyučovanie a technika z hľadiska systematickej podpory výstavby a zriaďovania odborných učební, doplneniu učebných pomôcok a modernizácii materiálno-technického zabezpečenia týchto vyučovacích predmetov v zmysle požiadaviek platných vzdelávacích štandardov od školského roku 2015/2016,

    b) trvalú a systematickú pozornosť venovať pracovnému vyučovaniu v 1. a 2. ročníku ZŠ (napr. práci žiakov s technickými materiálmi), ktoré má byť v uvedených ročníkoch realizované v rámci hodinovej dotácie učebného predmetu výtvarná výchova a tak zabezpečovať plynulú kontinuitu realizovaných cieľov vo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce od MŠ k 3. a 4. ročníku ZŠ,

    c) výučbu tematického okruhu Ekonomika domácnosti v rámci povinných hodín techniky realizovať len v tých ZŠ, v ktorých sú pre vybrané tematické okruhy vytvorené vyhovujúce personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky

    d) ak škola disponuje vhodnými personálno-odbornými a materiálno-technickými podmienkami pre celý tematický okruh Ekonomika domácnosti, vytvoriť v prípade záujmu zo strany žiakov, v RUP ŠkVP priestor na vyučovanie samostatného voliteľného predmetu Ekonomika domácnosti s využitím disponibilných hodín v 5. až 9. ročníku.

27. Pri tvorbe plánu profesijného rozvoja a ročného plánu vzdelávania sa odporúča riaditeľom škôl vychádzať z reálnej analýzy potrieb školy, orientovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov na riešenie výchovných a vzdelávacích problémov žiakov s cieľom eliminovať ich vzdelávacie neúspechy a na oblasť výchovnej a vzdelávacej práce so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia a z marginalizovanej rómskej

komunity. Aktívne komunikovať so zákonnými zástupcami žiakov, aplikovať rôzne formy kooperácie s cieľom ich zapojenia do života školy.

28. V spolupráci so zriaďovateľom vytvárať podmienky pre pôsobenie odborného inkluzívneho tímu v škole.

29. Zabezpečiť vyučovanie v nultom ročníku, v špeciálnych triedach a v predmetoch technika/svet práce, informatika/informatická výchova, hudobná a výtvarná výchova, výchova umením pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky.

30. Zabezpečiť objektívnosť hodnotenia a klasifikácie žiakov dodržiavaním určených kritérií a vypracovaním komplexných interných kritérií.

31. Vzhľadom na vyskytujúce sa problémy pri vstupe do prvých ročníkov ZŠ, zakomponovať intenzívnu spoluprácu MŠ, ZŠ a poradenských zariadení.

32. K realizácii výučby v nultom ročníku odporúčame školám materiál Nultý ročník – odporúčania k výchovno-vzdelávacej činnosti v nultom ročníku na http://www.statpedu.sk/sk/svp/inovovany-statny-vzdelavaci-program/inovovany-svp-1.stupen-zs/.

33. Odporúčame zriaďovateľom ZŠ, aby v súčinnosti s riaditeľmi ZŠ, ktorých súčasťou sú aj školské ihriská, vypracovali „Prevádzkový poriadok školského ihriska“ a dbali na jeho dodržiavanie.

34. Podporovať výchovu žiakov k láske k vlasti, k úcte k tradíciám krajiny – k jej histórii, k významným osobnostiam, k udalostiam, ktoré zasiahli do vývoja nášho národa najmä v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, dejepis, občianska náuka a etická výchova. Rozvíjať vlastenectvo u žiakov od útleho detstva spoznávaním okolitého života a vštepovaním pozitívneho vzťahu k prostrediu, ktoré ich obklopuje a s ktorým prichádzajú do styku. Spoznávaním kultúrnych hodnôt regiónu viesť výchovu k cieľavedomému uplatňovaniu hodnotných regionálnych prvkov tak, aby sa stala základom pre kultivovanie osobnosti človeka už od mladšieho školského veku ako vlastenecky cítiaceho a zmýšľajúceho.

2.3. Stredné školy

1. Vytvárať žiakom príležitosti na prezentovanie názorov, hodnotových postojov, ale aj na otvorený dialóg medzi žiackou a učiteľskou komunitou pri konštruktívnom riešení školských záležitostí a umožniť im zvýšenou mierou podieľať sa na rozhodnutiach, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu práce školy.

2. Podporovať v triednych kolektívoch priaznivú učebnú klímu s cieľom poskytovať žiakom pocit psychického bezpečia, istoty, zvyšovať dôveru medzi učiteľmi a žiakmi a v školskom prostredí eliminovať možnosť nežiaducich prejavov a výrokov pedagogických zamestnancov, pracovať na vzájomných vzťahoch medzi pedagogickými zamestnancami v záujme dosiahnutia stavu, v ktorom budú pre svojich žiakov príkladom medziľudských vzťahov.

3. Spolupracovať so zamestnávateľmi pri tvorbe ŠkVP pre príslušný odbor štúdia v oblasti týkajúcej sa návrhov na zmeny, úpravy, doplnenie učebnej osnovy pre predmet odborný výcvik predovšetkým vzhľadom na reálne priestorové a materiálno-technické zabezpečenie pracoviska praktického vyučovania.

4. Uzatvárať pre príslušný odbor štúdia zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania so zamestnávateľmi, ktorých priestorové a materiálno-technické vybavenie zodpovedá normatívu.

5. Zostavovať harmonogram záverečných skúšok a harmonogram konania praktickej časti odbornej zložky MS tak, aby zaistil absolventom ich vykonanie za sústavnej účasti predsedu a ostatných vymenovaných členov skúšobných komisií.

6. Prijímať do kurzu na získanie nižšieho stredného vzdelania uchádzačov na základe prihlášky a fotokópie vysvedčenia z posledného úspešne ukončeného ročníka ZŠ a frekventantov zaraďovať do vzdelávacích skupín na základe overenia ich vedomostnej úrovne, zabezpečiť výchovno-vzdelávací proces v kurzoch pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady.

7. V súvislosti s nadobudnutím účinnosti príslušného ustanovenia vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 142/2018 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŠ SR č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov sú od 1. septembra 2019 súčasťou katalógu cieľových požiadaviek aj podrobnosti o spôsobe konania a obsahu ústnej formy internej časti MS.

8. Riaditeľom SOŠ sa odporúča dôsledne a v dostatočnom časovom predstihu predkladať stavovským organizáciám a profesijným organizáciám na vyjadrenie obsah odbornej zložky MS, obsah záverečnej skúšky a obsah absolventskej skúšky.

9. Riaditeľom SOŠ sa odporúča zaistiť kontakt s reálnou praxou pre čo najväčší počet žiakov vo všetkých ročníkoch formou praktického vyučovania na pracoviskách zamestnávateľa a pracoviskách praktického vyučovania.

10. ŠVP pre odborné vzdelávanie a prípravu pre jednotlivé skupiny odborov vzdelávania SOŠ a dodatky, ktorými sa menia ŠVP pre odborné vzdelávanie a prípravu pre jednotlivé skupiny odborov vzdelávania SOŠ sú zverejnené na http://www.siov.sk, v časti Vzdelávanie, v kategórii Odborné vzdelávanie a príprava.

11. ŠVP pre konzervatóriá je zverejnený na http://www.siov.sk, v časti Vzdelávanie, v kategórii Odborné vzdelávanie a príprava.

12. ŠUP budú organizovať prijímacie skúšky pre školský rok 2020/2021 do študijných odborov a do študijných odborov a ich zameraní skupiny 86 Umenie a umeleckoremeselná tvorba III.

13. SŠŠ zabezpečujú výučbu žiakov podľa ŠVP pre strednú športovú školu schváleného MŠVVaŠ SR dňa 30. novembra 2018 pod číslom 2018/1465:37-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2019 začínajúc prvým ročníkom.

14. Zoznam študijných odborov a učebných odborov SŠ, ktoré sa budú experimentálne overovať v školskom roku 2019/2020 a ktorých experimentálne overovanie bude ukončené dňa 31. augusta 2020, je zverejnený na http://www.minedu.sk/ v časti Regionálne školstvo, v kategórii Výchova a vzdelávanie v stredných školách, položka Experimentálne overovanie v stredných odborných školách a konzervatóriách.

15. Aktuálny Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce a aktuálny Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce, ktoré sú platné pre prvé ročníky v školskom roku 2019/2020 je zverejnený na http://www.minedu.sk, v časti Regionálne školstvo v kategórii Výchova a vzdelávanie v stredných školách, položka Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov

pre potreby trhu práce a Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce.

16. Profilové predmety na prijímacie skúšky na SŠ pre školský rok 2020/2021 sú zverejnené na www.minedu.sk.

17. Odporúča sa:

    Riaditeľom SOŠ:

    - prizývať na záverečné skúšky, praktickú časť odbornej zložky MS a absolventské skúšky odborníkov z praxe z firiem, v ktorých žiaci vykonávali praktické vyučovanie,
    - využiť disponibilné hodiny na vytvorenie nových predmetov vo vzdelávacích oblastiach matematika a práca s informáciami a človek a príroda podnecujúcich tvorivosť žiakov a prepájanie teórie s praxou,
    - poskytovať kvalifikované poradenstvo žiakom i zákonným zástupcom v oblasti profesijnej orientácie a využiť ho ako premyslený účinný nástroj prevencie pred možnou nezamestnanosťou absolventov v budúcnosti, podľa možností aj vytvoriť v škole samostatnú pozíciu kariérového poradcu,
    - systematicky získavať informácie od fyzických osôb a právnických osôb o úrovni vedomostí a zručností žiakov vykonávajúcich praktickú prípravu na ich pracoviskách a v prípade negatívnych zistení identifikovaných zamestnávateľmi odstraňovať nedostatky vo výchovno-vzdelávacej činnosti školy.

    Riaditeľom SŠ:

    - klasifikovať nedôsledné plnenie úloh pri realizácii externej časti MS pre koordinátorov a administrátorov v interných predpisoch školy ako závažné porušenie pracovnej disciplíny,
    - zamerať plánované ciele hospitačnej činnosti na stratégie vyučovania prírodovedných predmetov, na vytváranie edukačného prostredia v nadväznosti na motiváciu žiakov a ich tvorivosť.

18. Normatívy materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre učebné odbory a študijné odbory SOŠ sú na http://www.siov.sk/ v časti Vzdelávanie, v kategórii Odborné vzdelávanie a príprava.

2.3.1. Systém duálneho vzdelávania

1. SOŠ sa odporúča vytvárať partnerstvá so zamestnávateľmi na účely prípravy žiakov na budúce povolanie, povolania a odborné činnosti v systéme duálneho vzdelávania v súlade so zákonom č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 209/2018 Z. z.
2. Organizovať odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania.
3. SOŠ vytvárajú ŠkVP pre odborné vzdelávanie a prípravu v spolupráci so zamestnávateľom, s ktorým majú uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.
4. Informácie súvisiace so vstupom SOŠ do systému duálneho vzdelávania (prehľady zamestnávateľov v jednotlivých regiónoch zapojených v systéme duálneho vzdelávania, informácie o stavovských a profesijných organizáciách príslušných k jednotlivým študijným a učebným odborom, informácie o právnych a organizačných podmienkach

vstupu do systému duálneho vzdelávania) sa nachádzajú na webových sídlach stavovských a profesijných organizácií s vecnou príslušnosťou k odborom vzdelávania, a na www.dualnysystem.sk.

2.4. Školská integrácia

1. Riaditelia škôl v spolupráci so zriaďovateľom zabezpečia personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky na vzdelávanie detí a žiakov v školskej integrácii v súlade so ŠVP a vzdelávacími programami pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním, tak aby mali zabezpečený rovný prístup ku vzdelávaniu.
2. Odbornú a metodickú pomoc pri výchove a vzdelávaní dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením vzdelávaného v školskej integrácii poskytuje poradenské zariadenie, ktoré ho má v starostlivosti. Metodické usmerňovanie pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním vzdelávaných v školskej integrácii môže zabezpečovať aj VÚDPaP s vedomím poradenského zariadenia, ktoré ich má v starostlivosti. Príslušná dokumentácia je zverejnená na www.vudpap.sk a na www.statpedu.sk. Riadenie a kontrola výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením začlenených v bežných triedach ZŠ a SŠ a špeciálnych triedach ZŠ a SŠ je v kompetencii OŠ OÚ. Odbornú a metodickú pomoc zameranú na výchovno-vzdelávací proces vo vzťahu k týmto deťom a žiakom poskytuje školám, ako aj zamestnancom štátnej správy na úseku školstva ŠPÚ.
3. O prijatí dieťaťa alebo žiaka do školy, vrátane dieťaťa alebo žiaka so ŠVVP, rozhoduje podľa § 5 zákona č. 596/2003 Z. z. riaditeľ školy. Ak sa ŠVVP dieťaťa alebo žiaka prejavia v priebehu jeho školskej dochádzky a je potrebná zmena formy vzdelávania, po splnení predpísaných náležitostí k zmene formy vzdelávania riaditeľ školy ďalšie rozhodnutie o prijatí dieťaťa alebo žiaka do školy nevydáva.
4. Ak sa na prospechu žiaka okrem jeho zdravotného znevýhodnenia podieľa významnou mierou viac faktorov, k hodnoteniu a klasifikácii stupňom nedostatočný je možné pristúpiť po odbornom posúdení a odporučení tohto postupu poradenským zariadením.
5. Pedagogické postupy a prístup ku každému žiakovi s pervazívnymi vývinovými poruchami (Aspergerov syndróm, detský autizmus a ďalšie), ktorých stav výrazne ovplyvňujú a zhoršujú rôzne, aj nepredvídateľné vplyvy prostredia a reakcie osôb (pedagogických zamestnancov, spolužiakov a i.), je nevyhnutné konzultovať s CŠPP, ktoré má žiaka vo svojej evidencii a dôsledne dodržiavať odporúčania psychológa a špeciálneho pedagóga.
6. Dodržiavať Usmernenie k prijímaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením do ZŠ http://www.minedu.sk/data/att/9048.pdf.
7. Využívať službu RoboBraille (www.robobraille.org), ktorá je určená hlavne pre nevidiacich, slabozrakých, ľudí s dyslexiou, negramotných, môže byť však použitá aj na podporu štúdia a učenia pre ľudí bez postihnutia. Uvedená služba vie previesť textové dokumenty do rôznych iných formátov, do Braillovho písma, MP3 (audio), DAISY (digitálne zvukové knihy), e-knihy a konvertovanie neprístupných dokumentov (napríklad PDF) do viac prístupných dokumentov (napríklad Word). RoboBraille vie previesť aj dokumenty obsahujúce matematické zápisy do alternatívnych formátov. Služba RoboBraille funguje vo viac ako dvadsiatich jazykoch, vrátane slovenského jazyka, má jednoduché použitie a pre nekomerčné účely je bezplatná.

8. V MŠ venovať zvýšenú pozornosť deťom s prejavmi miamblyopie (tupozrakosť). Vo výchovno-vzdelávacej práci týchto detí využívať pleoptické cvičenia a konzultácie s oftalmológom z CŠPP pri Spojenej škole internátnej v Levoči, ktoré pôsobí ako zdrojové centrum pre deti a žiakov so zrakovým postihnutím.

9. Ak škola vzdeláva začlenených žiakov so ŠVVP, vytvára pre nich podmienky prostredníctvom IVP, alebo prostredníctvom vzdelávacích programov určených pre školy, ktoré vzdelávajú žiakov so ŠVVP (§ 7 ods. 5 školského zákona). Príslušné poradenské zariadenie odporučí, či v konkrétnom prípade použiť vzdelávací program určený pre školu, alebo žiakovi vypracovať IVP.

10. Pri tvorbe IVP škola vychádza zo záverov a odporúčaní uvedených v správach z diagnostického vyšetrenia CPPPaP alebo CŠPP zaradeného do siete škôl a školských zariadení, s prihliadnutím na aktuálne podmienky školy (Dodatok č. 2 ku vzdelávacím programom pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním z 1. 2. 2019).

11. Školy pravidelne sledujú a vyhodnocujú efektivitu IVP v oblasti odstraňovania deficitov žiaka a v prípade, že sa intervencie ukážu ako neúčinné alebo málo účinné, je nevyhnutné, aby boli nastavené iným spôsobom.

12. Školám sa odporúča zamestnávať aj pedagogických zamestnancov so znalosťou rómskeho jazyka v písomnej aj ústnej podobe, prípadne ovládajúcich dialekt miestnej komunity na komunikačnej úrovni.

13. O rozsahu prítomnosti asistenta učiteľa počas výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov so zdravotným znevýhodnením rozhoduje riaditeľ školy na základe odporúčania poradenského zariadenia, závažnosti zdravotného znevýhodnenia a možností vzhľadom k počtu asistentov pôsobiacich v škole.

2.5. Špeciálne školy, špeciálne triedy

1. MŠVVaŠ SR schválilo výsledky experimentálneho overovania učebného odboru stavebná výroba – stavebné práce, rozhodlo aj o úspešnom ukončení experimentálneho overovania s účinnosťou k 31. 08. 2018 a možnosti uplatnenia výsledkov experimentálneho overovania v odborných učilištiach zaradených do siete škôl a školských zariadení SR. Dodatok je zverejnený na www.statpedu.sk.

2. Do špeciálnych škôl a špeciálnych tried sa neprijímajú intaktní žiaci (žiaci bez zdravotného znevýhodnenia), teda sa neuplatňuje tzv. obrátená integrácia, s výnimkou ak ide o predmet schváleného experimentálneho overovania podľa § 14 školského zákona.

3. Ak sa počas školskej dochádzky zistí zmena charakteru zdravotného znevýhodnenia dieťaťa alebo žiaka, alebo jeho zaradenie nezodpovedá charakteru jeho vzdelávacích potrieb, riaditeľ špeciálnej školy navrhne vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka v takej škole, ktorej zameranie zodpovedá jeho výchovno-vzdelávacím potrebám. Preradenie do bežnej školy sa nevylučuje.

4. MŠVVaŠ SR ukončilo experimentálne overovanie Integrácia zdravotne znevýhodnených a intaktných detí a žiakov v Spojenej škole internátnej na Hrdličkovej ul. v Bratislave k 31. 08. 2018, a odporučilo uplatnenie výsledkov experimentálneho overovania:

   - zverejnením na webovom sídle VÚDPaP,

- aktívnou diseminácíou medzi pedagogických a odborných zamestnancov MŠ a ZŠ,
- pri tvorbe Stratégie rozvoja inkluzívneho vzdelávania a výchovy v SR na všetkých stupňoch vzdelávania.

5. Do ŠZŠ a špeciálnych tried pre žiakov s mentálnym postihnutím prijímať žiakov s preukázateľnou diagnózou mentálne postihnutie, žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácií s mentálnym postihnutím na základe dôkladného diagnostického vyšetrenia poradenským zariadením.
6. Pri zmene vzdelávacieho variantu žiaka ŠZŠ sa rozhodnutie o preradení do iného variantu nevydáva. Zmenu variantu uskutočniť k začiatku školského roka, prípadne polroka, po kompletnom diagnostickom vyšetrení CŠPP a návrhu školy, po prerokovaní so zákonným zástupcom.

2.6. Základné umelecké školy

1. MŠVVaŠ SR schválilo a zverejnilo dňa 4. februára 2015 pod číslom 2015-6346/5841:1-10A0 ŠVP pre základné umelecké školy. Je spracovaný ako jeden dokument pre všetky umelecké odbory ZUŠ. Účinnosť nadobudol 1. septembra 2015.
   - ŠVP bol od svojho schválenia formou dodatkov 3-krát upravený. Jednotlivé dodatky a aktuálne znenie nového ŠVP sú na http://www.minedu.sk/inovovany-svp-pre-zakladne-umelecke-skoly-–-dodatky-c-1-c-2-c-3/.
   - Umelecké vzdelávanie v ZUŠ sa bude uskutočňovať podľa nového ŠVP v školskom roku 2019/2020 v nadväznosti na ustanovenie § 161 ods. 8 školského zákona v prípravnom štúdiu, v prvom stupni základného štúdia, v prvom až treťom ročníku II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých výtvarného odboru a v II. stupni základného štúdia a štúdia pre dospelých v hudobnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore, v prípravnom štúdiu, v druhej časti prvého stupňa základného štúdia a v II. stupni základného štúdia a štúdia pre dospelých v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby. V každom nasledujúcom školskom roku sa bude podľa neho postupovať v príslušnom nasledujúcom ročníku II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých výtvarného odboru.
   - Do obdobia, keď sa RUP nového ŠVP začnú uplatňovať aj v príslušných nasledujúcich ročníkoch druhého stupňa základného štúdia a v štúdiu pre dospelých výtvarného odboru sa bude na tomto stupni štúdia vo výtvarnom odbore postupovať podľa „učebných plánov pre základnú umeleckú školu, ktoré schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 22. decembra 2003 pod číslom 11215/2003 s platnosťou od 1. septembra 2004“ a učebných osnov schválených ministerstvom.
2. Ak sa v škole vzdelávajú deti a žiaci so ŠVVP, v ŠkVP sa uvedú konkrétne podmienky vzdelávania pre týchto žiakov a spolupráca s odborníkmi participujúcimi na príprave IVP pre konkrétnych žiakov.
3. Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje na všetkých pracoviskách ZUŠ zaradených v sieti iba v stanovených učebných priestoroch spĺňajúcich požiadavky technickej, prístrojovej a materiálovej vybavenosti, ktoré sú uvedené v základnom a odporúčanom materiálno-technickom a priestorovom vybavení výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ (http://www.minedu.sk/data/att/12825.pdf).

4. Riaditelia ZUŠ vysielajú učiteľov ako pedagogický sprievod, pozorovateľov alebo ako predsedov a členov odborných komisií a porôt na súťaže, tvorivé dielne a prehliadky formou pracovných ciest.

2.7. Jazykové školy

1. Oprávnenie vykonávať štátne jazykové skúšky vydáva MŠVVaŠ SR na základe žiadosti jazykovej školy zaradenej v sieti škôl a školských zariadení SR a na základe splnenia podmienok ustanovených vyhláškou č. 321/2008 Z. z. o jazykovej škole.
2. Zoznam jazykových škôl, ktoré majú vydané oprávnenie vykonávať štátne jazykové skúšky, je pravidelne aktualizovaný a zverejnený na www.minedu.sk v časti Regionálne školstvo/Vzdelávanie v jazykových školách.

3. ŠKOLSKÉ ZARIADENIA

3.1. Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia

3.1.1. Školský klub detí

1. Rozvíjať vedomosti, zručnosti a postoje detí v ŠKD, získané vo výchovnovzdelávacej činnosti v škole s rešpektovaním ich záujmov a potrieb.
2. Skvalitniť spoluprácu so ZŠ a zriaďovateľmi s cieľom umožniť aj deťom zo SZP pravidelne navštevovať ŠKD a tým podporovať ich adaptáciu na školu a podporovať cieľavedomú a systematickú prípravu na vyučovanie.
3. Na skvalitnenie využívania voľného času sa odporúča ustanoviť v ŠKD, ktoré sú súčasťou ZŠ, kariérovú pozíciu koordinátor voľného času.
4. Odporúčame využívať možnosť predkladať projekty v rámci Programov pre mládež na roky 2014 – 2020. Informácie na www.iuventa.sk.

3.1.2. Centrum voľného času

1. V rámci metodickej činnosti CVČ využívať možnosť akreditovať si vzdelávacie programy prostredníctvom Akreditačnej komisie pre špecializované činnosti v oblasti práce s mládežou, zriadenej podľa zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Príslušné informácie sú zverejnené na www.iuventa.sk v časti Legislatíva – Akreditačná komisia.
2. Odporúčame využívať možnosť predkladať projekty v rámci Programov pre mládež na roky 2014 – 2020. Informácie na www.minedu.sk v menu Deti a mládež – Financovanie práce s deťmi a mládežou a www.iuventa.sk.
3. CVČ odporúčame v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti spolupracovať s dobrovoľníckymi centrami krajskými radami mládeže, mládežníckymi organizáciami v ich pôsobnosti a ďalšími subjektmi pracujúcimi v mládežníckej politike so zameraním na participáciu a aktívne občianstvo.

3.1.3. Školský internát

1. V komplexnej výchovno-vzdelávacej činnosti školských internátov sa odporúča systémovo uplatňovať tvorivo-humanistický model výchovy a vzdelávania, v centre pozornosti ktorého je žiak, jeho potreby a záujmy v primeranom pomere s jeho vedením k zodpovednosti za svoj vlastný rozvoj.
2. Rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov s orientáciou na rozvoj ich osobnosti, s cieľom pripraviť ich na aktívny život v otvorenej informačnej a multikultúrnej spoločnosti.
3. Zvýšenú pozornosť venovať zdravému životnému štýlu, prevencii obezite a pohybovým aktivitám.
4. Podporovať účasť vychovávateľov na vzdelávaní v rámci ich profesijného rozvoja.
5. Odporúča sa ubytovávať v školských internátoch vysokoškolských študentov len v rámci voľných ubytovacích kapacít.

3.2. Špeciálne výchovné zariadenia

1. V reedukačných centrách a diagnostických centrách na základe kvalitného vypracovania individuálnych reedukačných programov následne optimalizovať psychosociálny vývin detí, odstraňovať poruchy správania s cieľom ich osobnostnej a sociálnej integrácie.
2. Realizovať programy a aktivity zamerané na prevenciu rizikového správania – šikana, závislosti a iná patológia.
3. Spolupracovať s rodinou a kvalifikovanými odborníkmi, aktívne spolupracovať so sociálnou kuratelou so zámerom udržiavania kontaktov detí s rodinou, v maximálnej možnej miere sanovať rodinu.
4. Priebežne aktualizovať poskytovanie informácií o voľných lôžkových kapacitách územne príslušnému okresnému úradu v sídle kraja, na zverejnenie na jeho webovom sídle.
5. Podporovať vzdelávanie zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany detí, preferovať výcviky v skupinových formách práce s deťmi.
6. Individuálnou prácou s deťmi pod vedením psychológa, liečebného pedagóga a sociálneho pracovníka ich motivovať k zlepšovaniu svojho správania, s cieľom pobytu mimo zariadenia cez voľné dni a školské prázdniny v mieste bydliska zákonného zástupcu či inej blízkej osoby.
7. Venovať dostatočný priestor záujmovej činnosti detí v zmysle ich individuálnych potrieb a záujmov – viesť ich k zmysluplnému tráveniu voľného času.
8. Naďalej klásť dôraz na dodržiavanie príslušných predpisov a požiadaviek vyplývajúcich z Európskeho dohovoru na zabránenie mučenia a neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania.

3.3. Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie

1. Pri vypracúvaní správy z diagnostického vyšetrenia podľa aktuálneho znenia § 11 ods. 9 písm. b) školského zákona sa postupuje podľa usmernenia k jej štruktúre a obsahu, ktoré je zverejnené na http://www.vudpap.sk/sk/informacie-pre-odbornych-zamestnancov.

2. V prípade, že pri určení diagnózy dieťaťa alebo žiaka alebo inej odbornej intervencii sa využíva spolupráca zamestnancov obidvoch typov poradenských zariadení, správu z diagnostického vyšetrenia a písomné vyjadrenie poradenského zariadenia pre potreby školy vydáva riaditeľ toho poradenského zariadenia, vrátane neštátneho poradenského zariadenia zaradeného v sieti škôl a školských zariadení, ktoré má dieťa alebo žiaka vo svojej starostlivosti podľa príslušných ustanovení školského zákona.

3. Dodržiavať dostatočne dlhý časový interval medzi diagnostickým a rediagnostickým vyšetrením, rediagnostické vyšetrenia detí nultých a prípravných ročníkov zaraďovať na koniec školského roka. Pri podozrení na pervazívnu vývinovú poruchu alebo poruchu aktivity a pozornosti je dôležité, aby dieťa (žiak) absolvovalo aj diagnostické lekárske (psychiatrické/neurologické) vyšetrenie.

4. CŠPP sa odporúča:

   a) venovať zvýšenú pozornosť ranému poradenstvu,

   b) v rámci preventívnych činností podľa § 130 ods. 8 písm. d) školského zákona vykonávať v nadväznosti na depistážnu činnosť preventívne a stimulačné programy orientované na deti s rizikovým vývinom (psychomotorickým, rečovým a ď.) už v podmienkach MŠ,

   c) zabezpečiť včasnú identifikáciu detí s rizikovým vývinom (psychomotorickým, rečovým atď.) aj prostredníctvom metodického usmerňovania školských špeciálnych pedagógov v používaní depistážnych metód,

   d) využívať služby zdrojových CŠPP podľa ich špecializácie.

5. CPPPaP sa odporúča realizovať preventívne programy zamerané na rozvíjanie komunikačných zručností, prosociálneho správania a emocionálnej inteligencie už u detí v MŠ.

6. Plniť úlohy vyplývajúce z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020.

7. OŠ OÚ zabezpečujú potrebné podmienky:

   a) v poradenských zariadeniach, ktoré sú poverené na vykonávanie činnosti súvisiacej s metodickým usmerňovaním ostatných poradenských zariadení v územnej pôsobnosti príslušného kraja,

   b) poradenským zariadeniam na účel poskytovania odborných činností terénnym špeciálnym pedagógom.

8. Výchovným poradcom a kariérovým poradcom v ZŠ a SŠ, vrátane škôl pre žiakov s nadaním, poskytuje metodickú a odbornú pomoc CPPPaP, v ktorého územnej pôsobnosti sa škola nachádza, alebo podľa vzájomnej dohody iné CPPPaP. Činnosti výchovných poradcov a kariérových poradcov v špeciálnych školách metodicky usmerňuje CŠPP určené podľa predchádzajúcej vety.

9. Ak sa u žiaka po diagnostickom vyšetrení potvrdia ŠVVP, poradenské zariadenie ich v záveroch uvádza v zmysle školského zákona a vyhlášky MŠ SR č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení neskorších predpisov. Zároveň uvedie návrh na formu vzdelávania tak, aby rešpektovala jeho individuálne potreby.

10. VÚDPaP metodicky usmerňuje a koordinuje všetky zložky systému výchovného poradenstva a prevencie.

11. Písomné vyjadrenie poradenského zariadenia k forme vzdelávania žiaka je súčasťou správy z vyšetrenia, nevydáva sa na samostatnom tlačive.

12. Na ZŠ v spolupráci s CPPPaP realizovať programy rovesníckej podpory s cieľom vytvárania bezpečného prostredia na školách a zlepšovania vzťahov v triednych kolektívoch.

3.4. Školské účelové zariadenia

3.4.1. Zariadenia školského stravovania

1. Riaditelia škôl a školských zariadení zabezpečujú stravovanie detí a žiakov počas ich pobytu v škole v zariadeniach školského stravovania, ktoré sú zaradené v sieti škôl a školských zariadení v súlade s personálnymi a materiálno-technickými požiadavkami pre školské stravovanie s ohľadom na výživové požiadavky vekových kategórií stravníkov.

2. Zariadenia školského stravovania pri zabezpečovaní zdravej výživy detí a žiakov počas ich pobytu v škole vychádzajú z Akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025.

3. Výroba a výdaj jedál sa v zariadeniach školského stravovania zabezpečuje s možnosťou využitia Národného registra potravín Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR podľa:

   a) materiálno-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie vydaných MŠVVaŠ SR v roku 2018 s aplikáciou metodiky princípov,

   b) materiálno-spotrebných noriem pre diétny stravovací systém, vydaných MŠVVaŠ SR v roku 2009.

4. Zabezpečovanie a obstarávanie jednotlivých potravinových komodít realizovať v súlade s UV SR č. 168/2016 a materiálom „Zásady pre zvýšenie bezpečnosti a kvality nakupovaných potravín pre hromadne stravovanie“ a preferovať nákup potravín od regionálnych výrobcov a výrobcov so zvýšenou úrovňou kontroly.

5. Pri príprave jedál v školských jedálňach pri ZŠ a SŠ pre deti predškolského veku prihliadať na ich vekové potreby a vhodný výber surovín podľa Materiálno-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie, určených pre vekovú kategóriu A. Z uvedeného dôvodu odporúčame vyhotovovať osobitný týždenný jedálny lístok a denne nadväznú dokumentáciu pre školské stravovanie.

6. Suchá strava pre deti a žiakov, ktorá sa podáva ako hlavné jedlo počas prechodného obdobia, sa podáva len vo výnimočných prípadoch, v čase havarijných situácií, počas školských výletov a pod. Aj táto strava musí svojím zložením zodpovedať § 24 ods. 5 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

7. Pri poskytovaní stravovania iným stravníkom postupovať podľa § 140 a § 141 školského zákona a prevádzkového poriadku zariadenia školského stravovania tak, aby pri stravovaní detí a žiakov nedochádzalo k ohrozovaniu ich zdravotného stavu a kultúry stolovania.

8. Odporúča sa propagovať zdravú výživu formou poskytovania informácií o školskom stravovaní v spolupráci s koordinátormi prevencie školy. Organizovať ochutnávky jedál

zdravej výživy za účasti regionálnej tlače, televízie a pod., aj v čase konania rodičovských združení.

9. Riaditeľ zariadenia školského stravovania spolupracuje s riaditeľom školy alebo riaditeľom školského zariadenia pri:

   a) zabezpečovaní pedagogického dozoru nad deťmi a žiakmi a kultúry stolovania v čase výdaja stravy v školskej jedálni a vo výdajnej školskej jedálni,

   b) vypracovaní organizácie režimu stravovania s dostatočnou prestávkou na jedlo a oddych tak, aby prestávky na doplnkové stravovanie a hlavné jedlo zodpovedali fyziologickým potrebám stravujúcich sa detí a žiakov,

   c) výchove ku spoločenskému správaniu, zásadám zdravej výživy, hygiene a kultúrnemu stolovaniu a pri odstraňovaní negatívnych stravovacích návykov detí a žiakov,

   d) zabezpečovaní podnikateľskej činnosti,

   e) realizácii celospoločenského programu podpory zdravia a sprievodných aktivít k programu v školách a v školských zariadeniach len s vybraným subjektom, ktorý je zverejnený vo webovom sídle Poľnohospodárskej platobnej agentúry v školskom roku 2019//2020,

   f) zabezpečovaní diétneho stravovania deťom a žiakom,

   g) poskytovaní dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a žiaka a dieťaťa a žiaka ohrozeného sociálnym vylúčením (dotácie podľa § 4 ods. 6 zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVaR SR) tak, že prostredníctvom triedneho učiteľa alebo asistenta učiteľa nahlasuje, či sa dieťa alebo žiak zúčastňuje na výchove a vzdelávaní v MŠ a ZŠ. Spôsob zabezpečenia určí riaditeľ školy,

   h) zabezpečovaní evidencie stravníkov v nadväznosti na účasť detí a žiakov na výchovno-vzdelávacom procese a odbere jedál.

10. Ak je v škole alebo v školskom zariadení v prevádzke automat alebo bufet, ktorý je dostupný deťom a žiakom, riaditeľ školy alebo školského zariadenia zabezpečí podľa Akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 obmedzenie predaja nealkoholických sladených nápojov v školách a pre pitný režim využije pitnú vodu z vodovodu alebo iné vhodné zdroje pitnej vody. Ďalší sortiment tovaru nemôžu tvoriť alkoholické nápoje, nápoje s pridaným cukrom, nápoje s obsahom kofeínu, chinínu, energetické nápoje a tabakové výrobky. Doplnkové jedlá musia byť výživovo hodnotné bez marketingovej podpory jedál s vysokým obsahom soli, tuku a cukru. V prospech vytvárania zdravého prostredia v školách neumiestňovať reklamy na podporu predaja potravín s vysokým obsahom soli, tuku a cukru, vrátane reklám a značiek umiestnených na chladiacich zariadeniach alebo predajných automatoch.

11. Na minimalizáciu zdravotných rizík pri výrobe jedál a nápojov sa v zariadeniach školského stravovania používa e-model HACCP, vzorový prevádzkový poriadok v zariadeniach školského stravovania vydané MŠVVaŠ SR.

12. Sledovať plnenie odporúčaných výživových dávok (Vestník MZ SR, vydanie4-5/2015) v zariadeniach školského stravovania za časové obdobie jedného mesiaca a výsledky plnenia porovnávať s povoleným percentuálnym rozdielom podľa § 10 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na

zariadenia spoločného stravovania, pre žiakov ZŠ nie je možné pripravovať jedlá na výber (mäsité, múčne a pod.) t. j. v rozpore s ich výživovými požiadavkami.

13. Výdajná školská jedáleň zabezpečuje hygienicky vyhovujúce a po stránke hmotnosti zodpovedajúce rozdeľovanie jedál a nápojov, výdaj jedál a nápojov pre stravníkov v čase ich pobytu v škole alebo v školskom zariadení. Výdajná školská jedáleň zabezpečuje dodávanie jedál a nápojov zo školskej jedálne, ktorá je zaradená do siete škôl a školských zariadení.

14. V záujme vytvorenia podmienok kultúrneho stolovania a eliminácie úrazovosti, nárastu biologicky rozložiteľného odpadu zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľmi a riaditeľmi škôl dostatočný priestor a kapacitu v školských jedálňach pre účely stravovania detí a žiakov počas ich pobytu v škole.

15. Riaditeľom škôl sa odporúča znižovať biologicky rozložiteľný odpad nielen zo školského stravovania ale aj z bufetov v školách v spolupráci s prevádzkovateľmi bufetov v školách.

16. V obciach a mestách s nedostatočnou kapacitou zariadení školského stravovania využívať investičné stimuly a dobudovanie personálnych kapacít prostredníctvom dotačných grantov MPSVaR SR.

17. Odporúča sa zariadeniam školského stravovania využívať ponuku odborných vzdelávacích a informačných seminárov I. Asociácie pre školské stravovanie.

4. PEDAGOGICKÍ ZAMESTNANCI A ODBORNÍ ZAMESTNANCI

4.1. Ochrana pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

1. Odporúčame zriaďovateľom a riaditeľom, aby v rámci utvárania priaznivých pracovných podmienok zamestnancov škôl a školských zariadení prijímali účinné opatrenia na zabezpečenie transparentného riadenia a eliminovania sociálno-patologických javov mobbingu, bossingu a staffingu.

2. V rámci ochrany pred útokmi na pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov odporúčame vedeniu škôl a školských zariadení určiť zásady komunikácie s externým prostredím a zahrnúť úctu, rešpekt a dodržiavanie ľudských práv do vnútorných predpisov a dokumentov.

3. Na http://www.minedu.sk/data/att/9125.pdf je s cieľom ochrany pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov zverejnená Praktická príručka k ochrane práv pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca.

4. Odporúčame zriaďovateľom a riaditeľom, aby pri riešení sporov pred súdnym konaním sa pokúsili vyriešiť spor mimosúdne a využili mediáciu v zmysle zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácii a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zároveň odporúčame, aby sa v oblasti riešenia konfliktov využívalo vzdelávanie v školskej mediácii ako účinnej metódy riešenia konfliktov cestou dohody.

4.2. Kvalifikačné predpoklady

1. Kvalifikačnou požiadavkou učiteľa ZŠ, SŠ a ZUŠ je vyučovanie jeho aprobačných predmetov alebo predmetov jeho študijného odboru v rozsahu najmenej jednej polovice jeho týždennej priamej výchovno-vzdelávacej činnosti zníženej o jednu hodinu. Kvalifikačná požiadavka sa vzťahuje aj na vedúcich pedagogických zamestnancov.
2. Vychovávateľovi alebo majstrovi odbornej výchovy môže zamestnávateľ umožniť dopĺňanie si základného úväzku najviac v rozsahu sedem vyučovacích hodín týždenne. Vychovávateľ si môže dopĺňať úväzok len vyučovaním výchovných predmetov. Majster odbornej výchovy si môže dopĺňať úväzok len vyučovaním profesijných predmetov v príslušnom študijnom odbore, príbuznom študijnom odbore, v príslušnom učebnom odbore alebo príbuznom učebnom odbore, v ktorom získal výučný list.
3. Vzdelávanie na doplnenie kvalifikačných predpokladov pre majstrov odbornej výchovy pedagogickým zamestnancom so stredným vzdelaním ukončeným MS a vyšším odborným vzdelaním ukončeným absolventskou skúškou môžu poskytovať v rámci pomaturitného kvalifikačného štúdia SOŠ pedagogické. Projekt experimentálneho overovania študijného odboru 7691 N majster odbornej výchovy bol schválený pre SOŠ pedagogickú, Kmeťovo stromoradie 5, 080 01 Prešov a pre SOŠ pedagogickú bl. Laury, Hollého 9, 917 01 Trnava.
4. Ak pedagogický zamestnanec absolvoval doplňujúce pedagogické štúdium pre inú kategóriu pedagogického zamestnanca, ako je tá, v ktorej vykonáva pedagogickú činnosť, absolvuje požadované doplňujúce pedagogické štúdium len v didaktike vyučovacích predmetov, didaktike odborného výcviku, pedagogike voľného času alebo mimoškolskej pedagogike pre príslušnú kategóriu pedagogického zamestnanca, v ktorej vykonáva pedagogickú činnosť. Pedagogický zamestnanec ukončí doplňujúce pedagogické štúdium najneskôr do dvoch rokov odo dňa zmeny kategórie pedagogického zamestnanca.

4.3. Profesijný rozvoj

1. Dňa 1. septembra 2019 nadobúda účinnosť nový zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch. Právna kontinuita s predpismi účinnými do 31. augusta 2019 je zabezpečená prechodnými ustanoveniami nového zákona:
   - od pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, ktorí vykonávali do 31. augusta 2019 pedagogickú činnosť alebo odbornú činnosť a spĺňali predpoklady na výkon pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti, nemusia ich spĺňanie preukazovať z dôvodu účinnosti nového zákona,
   - **výnimky v oblasti kvalifikačného predpokladu vzdelania** sa zachovávajú:
     - zníženie požiadavky vyučovania aprobačných predmetov alebo predmetov študijného odboru na rozsah jednej tretiny základného úväzku učiteľa, najdlhšie do 31. augusta 2022,
     - výnimka z plnenia kvalifikačného predpokladu vzdelania po celý čas vykonávania pracovnej činnosti s rovnakým alebo obdobným charakterom, na ktorej vykonávanie bola výnimka udelená,
     - lehota na ukončenie vzdelávania na doplnenie pedagogickej spôsobilosti alebo špeciálnopedagogickej spôsobilosti, pedagogický zamestnanec, ktorý takéto vzdelávanie začal do 31. augusta 2019, ukončí ho najneskôr do 31. augusta 2023, v tomto období sa pedagogický zamestnanec považuje za pedagogického zamestnanca spĺňajúceho kvalifikačný predpoklad,

- **zaradenie** pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca **do kariérového stupňa** zostáva po 1. septembri 2019 nezmenené,
- ustanovuje sa lehota do 31. augusta 2020 na **ukončenie pracovného pomeru z dôvodu dosiahnutia 65. roku života** v nadväznosti na vekové obmedzenie výkonu pracovnej činnosti s možnosťou opätovného predĺženia pracovného pomeru,
- **rozširujúce štúdium** absolvované do 31. augusta 2019 sa nepovažuje za rozširujúce štúdium podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019 na účely priznania príplatku za profesijný rozvoj, ale uznáva sa na účely získania profesijných kompetencií na výkon ďalšej pedagogickej činnosti,
- **rozširujúce** štúdium, ktoré sa začalo do 31. augusta 2019 a skončí po 1. septembri 2019, ak ho schváli rektor príslušnej vysokej školy, považuje sa za rozširujúce štúdium podľa predpisov účinných po 1. septembri 2019 na účely priznania príplatku za profesijný rozvoj,
- **špecializačné vzdelávanie** absolvované do 31. augusta 2019 sa nepovažuje za špecializačné vzdelávanie podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019 na účely priznania príplatku za profesijný rozvoj, ale uznáva sa na účely získania profesijných kompetencií na výkon príslušných špecializovaných činností,
- špecializačné vzdelávanie, ktoré sa začalo do 31. augusta 2019 a skončí do 31. decembra 2020, ak je v súlade s potrebami školy, školského zariadenia alebo zariadenia sociálnej pomoci, sa na účely priznania príplatku za profesijný rozvoj považuje za špecializačné vzdelávanie podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019,
- absolvovanie špecializačného vzdelávania sa nevyžaduje do 31. augusta 2025 od pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca, ktorý vykonával špecializované činnosti (uvádzajúci PZ, triedny učiteľ, výchovný poradca, kariérový poradca a uvádzajúci OZ),
- **inovačné vzdelávanie** absolvovaného do 31. augusta 2019 sa nepovažuje za inovačné vzdelávanie podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019 na účely priznania príplatku za profesijný rozvoj, ale získané profesijné kompetencie sa uznávajú pre potreby atestačného portfólia,
- inovačné vzdelávanie, ktoré sa začalo do 31. augusta 2019 a skončí do 31. decembra 2020, ak je v súlade s potrebami školy, školského zariadenia alebo zariadenia sociálnej pomoci, považuje sa za inovačné vzdelávanie podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019 na účely priznania príplatku za profesijný rozvoj,
- **aktualizačné vzdelávanie** začaté do 31. augusta 2019 a úspešne absolvované do 31. decembra 2020 sa do 31. augusta 2022 považuje za splnenie povinnosti absolvovať aktualizačné vzdelávanie,
- **funkčné vzdelávanie** začaté a neukončené do 31. augusta 2019 sa ukončí podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019 a považuje sa za základný modul funkčného vzdelávania podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019,
  - funkčné vzdelávanie platné (ukončené) podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019 sa považuje základný modul funkčného vzdelávania podľa predpisov účinných od 1. septembra 2019,
  - vedúci pedagogickí zamestnanci a vedúci odborní zamestnanci, ktorí absolvovali funkčné vzdelávanie a jeho platnosť si predĺžili funkčným inovačným vzdelávaním podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019 sa považujú za vedúcich pedagogických zamestnancov a vedúcich odborných zamestnancov s absolvovaným funkčným vzdelávaním podľa predpisov

účinných od 1. septembra 2019 a nebudú musieť absolvovať rozširujúce moduly funkčného vzdelávania,

  * vedúci pedagogickí zamestnanci a vedúci odborní zamestnanci, ktorí už začali funkčné inovačné vzdelávanie a toto vzdelávanie ešte nebolo ukončené, dokončia ho podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019 a budú sa považovať za vedúcich pedagogických zamestnancov a vedúcich odborných zamestnancov s ukončeným funkčným vzdelávaním podľa predpisov účinných do 1. septembra 2019 a nebudú musieť absolvovať rozširujúce moduly funkčného vzdelávania, do 31. decembra 2020 sa nevyžaduje absolvovanie základného modulu funkčného vzdelávania pred začiatkom výkonu funkcie riaditeľa,

- **atestácia** vykonaná podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019 sa považuje za atestáciu podľa predpisov účinných od 1. septembra, pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec, ktorý požiadal o vykonanie atestácie do 31. augusta 2019, vykoná atestáciu podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019,
- **akreditované programy kontinuálneho vzdelávania** na základe rozhodnutia vydaného do 31. augusta 2019 strácajú platnosť uplynutím doby, na ktorú boli vydané, najneskôr do 31. decembra 2020, to sa nevzťahuje na programy prípravného atestačného vzdelávania, ktoré strácajú platnosť 1. septembra 2019, zoznam akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania je zverejnený na https://www.minedu.sk/data/att/14341.pdf
- **akreditované programy doplňujúceho pedagogického štúdia** na základe rozhodnutia vydaného do 31. augusta 2019 strácajú platnosť uplynutím doby, na ktorú boli vydané, najneskôr 31. decembra 2020,
- od 1. septembra 2019 sa **zrušuje kreditový systém a zavádza sa príplatok za profesijný rozvoj**, ktorý bude nástroj na riadenie profesijného rozvoja v záujme zvyšovania odbornosti a kvality výchovy a vzdelávania a kvality výkonu špecializovaných činností,
  * pedagogickému zamestnancovi a odbornému zamestnancovi uzná zamestnávateľ príplatok za profesijný rozvoj za úspešné absolvovanie rozširujúceho štúdia, špecializačného vzdelávania, inovačného vzdelávania a štátnej jazykovej skúšky. Za ostatné druhy vzdelávania pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca sa príplatok za profesijný rozvoj uznávať nebude,
- **kreditový príplatok** priznaný pedagogickému zamestnancovi alebo odbornému zamestnancovi podľa predpisov účinných do 31. augusta 2019 sa považuje za príplatok za profesijný rozvoj a vypláca sa do 31. augusta 2026,

2. Metodicko-pedagogické centrum:

- odporúča sa vzdelávania zamerať okrem iného aj na významné výročia historických udalostí v roku 2019. Informácie sú zverejnené na www.mpc-edu.sk,
- žiadosti o vykonanie atestácie sa podávajú v termíne do 30. júna alebo do 31. decembra spolu s atestačnou prácou. Aktuálne informácie sú zverejnené na https://mpc-edu.sk/atestacie,
- vydáva odborný metodicko-pedagogický časopis Pedagogické rozhľady v elektronickej forme a je dostupný na https://mpc-edu.sk/casopis/pedagogicke-rozhlady/uvod,
- zabezpečuje prostredníctvom regionálneho pracoviska Prešov vzdelávanie a odborno-metodickú pomoc učiteľom vyučujúcim rusínsky jazyk v ZŠ

a prostredníctvom detašovaného pracoviska v Komárne učiteľom v školách a školských zariadeniach s VJM,

- prostredníctvom detašovaného pracoviska v Komárne odborne garantuje vzdelávanie učiteľov slovenského jazyka a slovenskej literatúry, ktorí vyučujú v školách s vyučovacím jazykom maďarským,
- na https://mpc-edu.skzverejňuje publikácie, metodické materiály a osvedčené pedagogické skúsenosti v súvislosti s témami vzdelávania, odborných seminárov a aktuálnymi výchovno-vzdelávacími problémami a poskytuje ďalšie informácie o činnosti MPC.

3. ŠVS poskytujú do 31. decembra 2020 akreditované programy kontinuálneho vzdelávania v oblasti využitia komunikačných a prezentačných technológií vo vyučovacom procese, tvorby učebných materiálov a testov na hodnotenie žiakov a študentov, využitia cloudových riešení na školách, základov algoritmizácie a programovania pre žiakov ZŠ. Aktuálne informácie sú zverejnené na https://www.svs.edu.sk/vzdelavanie.aspx.
4. Pedagogickí zamestnanci ZŠ a SŠ, ktorí vzdelávajú deti cudzincov s povoleným pobytom na území SR formou jazykových kurzov v rámci vlastných škôl na rýchlejšie začlenenie sa do vyučovacieho procesu na školách, majú možnosť absolvovať vzdelávanie „Metodika výučby slovenského jazyka pre učiteľov slovenského jazyka zameraná na vzdelávanie detí cudzincov v základnej a strednej škole“ (https://cdv.uniba.sk/vzdelavanie-pedagogov/vzdelavanie/metodika-vyucby-slovenskeho-jazyka-pre-ucitelov-slovenskeho-jazyka-zamerana-na-vzdelavanie-deti-cudzincov-v-zakladnej-a-strednej-skole/.
5. ŠIOV poskytuje do 31. decembra 2020 akreditované programy kontinuálneho vzdelávania v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. a vykonávacími predpismi. Na základe celospoločenských požiadaviek, prioritných úloh MŠVV a Š SR a aktuálnych požiadaviek škôl a školských zariadení, zabezpečuje a realizuje odborné semináre pre pedagogických zamestnancov SOŠ SR. Informácie sú zverejnené na http://www.siov.sk
6. Štátny pedagogický ústav:
   - poskytuje do 31. decembra 2020 akreditované programy kontinuálneho vzdelávania *Technika hrou v predprimárnom vzdelávaní* v nadväznosti na vzdelávaciu oblasť *Človek a svet práce* v spolupráci s aktérmi projektu známeho v Českej republike pod názvom Technická škôlka, rozvíjanie technického premýšľania a technických zručností,
   - vydáva odborno-metodologický časopis Pedagogická revue dostupný na http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/casopisy/.

5. UČEBNICE

1. Informácie k učebnicovej politike MŠVVaŠ SR sa nachádzajú na https://edicnyportal.iedu.sk/, prostredníctvom ktorého sa realizuje objednávanie učebníc, ktoré poskytuje MŠVVaŠ SR školám na základe ich objednávky bezplatne. Na webovom sídle Edičného portálu MŠVVaŠ SR sú zverejnené informácie o učebniciach, registri recenzentov a o distribúcii učebníc a taktiež sú prístupné elektronické verzie učebníc.

2. Hlavné objednávacie konanie na nákup učebníc pre nasledujúci školský rok je plánované v mesiaci **november 2019** a bude realizované výlučne cez https://edicnyportal.iedu.sk/. O termínoch začatia a ukončenia objednávacieho konania budú školy informované prostredníctvom tohto webového sídla a hromadným e-mailom. Vzhľadom na častú komunikáciu s riaditeľmi škôl práve prostredníctvom hromadných e-mailov zasielaných Edičným portálom MŠVVaŠ SR, prosíme riaditeľov škôl aby dbali na aktuálnosť kontaktných údajov školy uvedených v rezortnom informačnom systéme. V tejto súvislosti zároveň dôrazne upozorňujeme na potrebu udržiavania všetkých kontaktných e-mailových schránok riaditeľa a školy v stave, v ktorom je e-mailová schránka schopná prijímať hromadné e-maily zasielané Edičným portálom MŠVVaŠ SR (nastavenie spamového filtra, dostatok voľnej kapacity schránky pre prijímanie e-mailov).

3. Po ukončení hlavného objednávacieho konania na nákup učebníc si môžu objednať učebnice už len novozriadené školy. Dodatočne si môžu spresniť vytvorenú hlavnú objednávku učebníc pre nasledujúci školský rok pre 1. ročník všetky ZŠ podľa počtu žiakov zapísaných do 1. ročníka v termíne do 15. mája 2020. V priebehu roka môže MŠVVaŠ SR realizovať špecializované objednávkové konanie (napr. pre nové, pripravované učebnice), preto odporúčame pravidelne kontrolovať webové sídlo a e-mailovú komunikáciu zo strany Edičného portálu. Počty objednaných učebníc budú kontrolované porovnaním s údajmi z Rezortného informačného systému. Objednávky môžu byť pred distribúciou upravované.

4. Národný register didaktických prostriedkov t. j. zoznam učebníc, učebných textov a pracovných zošitov, ktorým bola vydaná schvaľovacia alebo odporúčacia doložka MŠVVaŠ SR, je zverejnený na https://edicnyportal.iedu.sk/Documents.

5. Digitálne verzie učebníc a ďalšie voľne prístupné učebné materiály a odporúčaná literatúra pre ZŠ a SŠ sú dostupné prostredníctvom Edičného portálu MŠVVaŠ SR v časti „eAktovka“ alebo priamo na https://edicnyportal.iedu.sk/Briefcase.

6. MŠVVaŠ SR na https://edicnyportal.iedu.sk/Documents podľa potreby zverejňuje a aktualizuje zoznam schválených učebníc, schválených učebných textov, schválených pracovných zošitov a odporúčaných učebníc, na zakúpenie ktorých poskytne školám finančné prostriedky.

7. Tvorba a posudzovanie učebníc sa realizuje podľa rezortného predpisu, ktorý je zverejnený na https://edicnyportal.iedu.sk/Documents.

8. Všetky nové učebnice sa posudzujú podľa kritérií na hodnotenie kvality učebníc, ktoré sú dostupné na www.statpedu.sk a www.siov.sk. Kvalitu učebníc a ich súlad so ŠVP posudzujú recenzenti z registra recenzentov.

9. Odporúča sa pedagógom, ktorí majú záujem stať sa recenzentmi, odborníkmi na posúdenie kvality učebníc a ich súladu so ŠVP, aby po splnení stanovených kritérií na recenzentov uvedených na www.statpedu.sk a www.siov.sk, písomne predložili ŠPÚ alebo ŠIOV svoju žiadosť o zaradenie do registra recenzentov.

6. ŠKOLSKÉ TLAČIVÁ

1. Tlačivá predpísaných štatistických výkazov spolu s metodickými pokynmi na školský rok 2019/2020 sa nachádzajú na http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/zber-udajov/vykazy-typu-skol-msvvs-

sr.html?page_id=9989. Zoznamy formulárov štatistických zisťovaní a výstupov z ich zberov od roku 2015 sa nachádzajú na http://www.minedu.sk/prehlad-statistickych-zistovani-v-rezorte-skolstva/.

2. V školskom roku 2018/2019 MŠVVaŠ SR začalo uvádzať úroveň dosiahnutej kvalifikácie podľa Európskeho kvalifikačného rámca a Slovenského kvalifikačného rámca na vysvedčeniach a ďalších dokladoch o získanom vzdelaní. Podrobné informácie je možné nájsť na https://www.minedu.sk/slovensky-kvalifikacny-ramec-a-narodna-sustava-kvalifikacii/, http://www.minedu.sk/pedagogicka-dokumentacia-a-ine-tlaciva/ a www.siov.sk, časť Slovenský kvalifikačný rámec.
3. V roku 2019 začne Národné centrum Europass vydávať dodatky k vysvedčeniam v slovenskom a anglickom jazyku pre vybrané študijné odbory. Viac informácií na www.siov.sk, v časti Národné centrum Europass.
4. Vzory pedagogickej dokumentácie, ďalšej dokumentácie a dokladov o získanom vzdelaní sú zverejnené v Knižnici vzorov pedagogickej dokumentácie a dokladov https://edicnyportal.iedu.sk/Forms.
5. Informácie týkajúce sa pedagogickej dokumentácie, ďalšej dokumentácie a dokladov o získanom vzdelaní sú školám k dispozícii na http://www.minedu.sk/pedagogicka-dokumentacia-a-ine-tlaciva/.

7. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A PROJEKTY NA PODPORU VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ ČINNOSTI V ŠKOLÁCH

7.1. Program Erasmus+

1. Erasmus+ je programom Európskej únie, ktorý podporuje aktivity v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu a ktorý sa realizuje v rokoch 2014 – 2020. Hlavnou filozofiou programu Erasmus+ je podpora vzdelávacej mobility, vytváranie partnerstiev vzdelávacích inštitúcií a podpora politík na základe medzisektorového prístupu, pričom je zameraná na podporu všetkých sektorov vzdelávania (školského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy, vysokoškolského vzdelávania, neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, vzdelávania dospelých).
2. Bližšie informácie o programe Erasmus+ sú k dispozícii na http://www.minedu.sk/program-erasmus/a na www.erasmusplus.sk. Informácie je možné vyhľadať aj prostredníctvom európskej online platformy „School Education Gateway“, ktorá je európskym nástrojom pre školy, ponúkajúca konkrétne nápady na zlepšenie škôl, ako aj možnú spoluprácu v rámci škôl a mimo nich, s výraznou podporou inkluzívneho vzdelávania a riešenia predčasného odchodu žiakov zo vzdelávania http://www.schooleducationgateway.eu/sk/pub/index.htm. https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools/general.htm?t=toolkit.

7.2. eTwinning program partnerstvo škôl

1. Program partnerstvo škôl eTwinning predstavuje komunitu európskych škôl a ponúka platformu pre zamestnancov v školstve (učiteľov, riaditeľov, školských knihovníkov a pod.), ktorí pracujú v jednej z viac ako 175 tisíc škôl z rôznych európskych krajín zapojených do programu. Počet učiteľov a škôl zapojených do eTwinning sa neustále zvyšuje, program je zameraný na ich vzájomnú komunikáciu, spoluprácu, prípravu projektov a spoločné využívanie zdrojov prostredníctvom IKT zariadení. eTwinning podporuje spoluprácu škôl v Európe s využitím informačných a komunikačných technológií tak, že školám poskytuje podporu, nástroje a služby. eTwinning zároveň ponúka pedagógom bezplatné príležitosti kontinuálneho prezenčného aj online profesionálneho rozvoja, bezplatnú účasť na zahraničných vzdelávacích aktivitách a v SR ponúka aj vzdelávanie učiteľov v ich profesijnom rozvoji.
2. Informácie o programe partnerstvo škôl eTwinning sú dostupné na www.etwinning.netawww.etwinning.sk.

7.3. Program Európsky zbor solidarity

1. Európsky zbor solidarity je novým programom Európskej únie, ktorý sa realizuje v rokoch 2018 – 2020. Cieľom programu je zvýšiť účasť mladých ľudí a organizácií na dostupných a vysokokvalitných činnostiach v oblasti solidarity (dobrovoľnícke činnosti a pracovné činnosti), a tým prispieť k posilňovaniu súdržnosti a solidarity v Európe, podporovaniu komunít a riešeniu spoločenských výziev. Zároveň majú tieto opatrenia prispieť k zlepšovaniu zručností a schopností mladých ľudí v záujme ich osobného, vzdelávacieho, sociálneho, občianskeho a profesijného rozvoja, ako aj ich zamestnateľnosti a uľahčovať ich prechod zo vzdelávania na trh práce.
2. Bližšie informácie o programe Európsky zbor solidarity sú k dispozícii na https://www.iuventa.sk/sk/granty/europsky-zbor-solidarity.alej a https://europa.eu/youth/solidarity_sk.

8. CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE

1. Európsky týždeň odborných zručností vyhlasuje Európska komisia s cieľom zvyšovať atraktívnosť a pozitívne vnímanie odborného vzdelávania a prípravy a reagovať na výzvy a potreby, ktoré súvisia s rýchlo sa meniacimi požiadavkami trhu práce a technologickým pokrokom. V roku 2019 bude Európsky týždeň odborných zručností v dňoch 14. – 18. októbra a jeho ústredné aktivity budú prebiehať v Helsinkách v rámci fínskeho predsedníctva v Rade EÚ. MŠVVaŠ SR v spolupráci so ŠIOV budú koordinovať národné aktivity spojené s Európskym týždňom zručností.
2. Viac informácií o Európskom týždni odborných zručností na http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1261#section_event, prezentácia slovenských podujatí bude možná aj prostredníctvom www.mesiacvzdelavania.sk.

9. ÚČINNOSŤ

Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2019/2020 nadobúdajú účinnosť 1. septembra 2019.

Príloha č. 1

Termíny školských prázdnin v školskom roku 2019/2020

Prázdniny		**Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin**	**Termín prázdnin**	**Začiatok vyučovania po prázdninách**
jesenné		*29. október 2019 (utorok)*	30. október – 31. október 2019	*4. november 2019 (pondelok)*
vianočné		*20. december 2019 (piatok)*	23. december 2019 – 7. január 2020	*8. január 2020 (streda)*
polročné		*31. január 2020 (piatok)*	3. február 2020 *(pondelok)*	*4. február 2020 (utorok)*
jarné	Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj	*14. február 2020 (piatok)*	17. február – 21. február 2020	*24. február 2020 (pondelok)*
	Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Trenčiansky kraj	*21. február 2020 (piatok)*	24. február – 28. február 2020	*2.marec 2020 (pondelok)*
	Košický kraj, Prešovský kraj	*28. február 2020 (piatok)*	2. marec – 6. marec 2020	*9. marec 2020 (pondelok)*
veľkonočné		*8. apríl 2020 (streda)*	9. apríl – 14. apríl 2020	*15. apríl 2020 (streda)*
Letné		*30. jún 2020 (utorok)*	1. júl – 31. august 2020	*2. september 2020 (streda)*

Termíny školských prázdnin v školskom roku 2020/2021

Prázdniny		**Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin**	**Termín prázdnin**	**Začiatok vyučovania po prázdninách**
jesenné		*28. október 2020 (streda)*	29. október – 30. október 2020	*2. november 2020 (pondelok)*
vianočné		*22. december 2020 (utorok)*	23. december 2020 – 7. január 2021	*8. január 2021 (piatok)*
polročné		*29.január 2021 (piatok)*	1. február 2021 *(pondelok)*	*2. február 2021 (utorok)*
jarné	Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Trenčiansky kraj	*12. február 2021 (piatok)*	15. február – 19. február 2021	*22. február 2021 (pondelok)*
	Košický kraj, Prešovský kraj	*19. február 2021 (piatok)*	22. február – 26. február 2021	*1. marec 2021 (pondelok)*
	Bratislavský kraj, Nitriansky kraj Trnavský kraj	*26. február 2021 (piatok)*	1. marec – 5. marec 2021	*8. marec 2021 (pondelok)*
veľkonočné		*31. marec 2021 (streda)*	1. apríl – 6. apríl 2021	*7. apríl 2021 (streda)*
letné		*30. jún 2021 (streda)*	1. júl – 31. august 2021	*2. september 2021 (štvrtok)*

Termíny školských prázdnin v školskom roku 2021/2022

Prázdniny		**Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin**	**Termín prázdnin**	**Začiatok vyučovania po prázdninách**
jesenné		*27. október 2021 (streda)*	28. október – 29. október 2021	*2. november 2021 (utorok)*
vianočné		*22. december 2021 (streda)*	23. december 2021 – 7. január 2022	*10. január 2022 (pondelok)*
polročné		*3. február 2022 (štvrtok)*	4. február 2022 *(piatok)*	*7. február 2022 (pondelok)*
jarné	Košický kraj, Prešovský kraj	*18. február 2022 (piatok)*	21. február – 25. február 2022	*28. február 2022 (pondelok)*
	Bratislavský kraj, Nitriansky kraj Trnavský kraj	*25. február 2022 (piatok)*	28. február – 4. marec 2022	*7. marec 2022 (pondelok)*
	Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Trenčiansky kraj	*4. marec 2022 (piatok)*	7. marec – 11. marec 2022	*14. marec 2022 (pondelok)*
Veľkonočné		*13. apríl 2022 (streda)*	14. apríl – 19. apríl 2022	*20. apríl 2022 (streda)*
letné		*30. jún 2022 (štvrtok)*	1. júl – 31. august 2022	*5. september 2022 (pondelok)*

Príloha č. 2

Právne predpisy vydané od 1. 1. 2018

a) Zákon č. 209/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

b) Zákon č. 210/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

c) Zákon č. 365/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

d) Zákon č. 367/2018 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

e) Zákon č. 375/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

f) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 221/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 189/2017 Z. z. o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu mlieka, ovocia, zeleniny a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školských zariadeniach.

g) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 401/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov.

h) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 142/2018 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

i) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 241/2018 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 65/2015 Z. z. o stredných školách.

j) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 242/2018 Z. z., ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení neskorších predpisov.

k) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 251/2018 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania.

l) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 252/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl.

Rezortné predpisy vydané od 1. 1. 2018

a) Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.
b) Smernica č. 46/2018, ktorou sa mení a dopĺňa smernica č. 60/2017, ktorou sa upravuje postup pri udeľovaní a odnímaní čestných názvov školám a školským zariadeniam

Platné koncepcie a stratégie

a) Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania. Kvalitné a dostupné vzdelávanie pre Slovensko 2018 – 2027.
b) Koncepcia informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020.
c) Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020.
d) Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020.
e) Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike.
f) Vecný a časový plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom meraní žiakov OECD – v štúdii PISA.
g) Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti.
h) Koncepcia vzdelávania v jazykových školách – Akčný plán 2017 – 2020.
i) Koncepcie rozvoja kultúrnych a čitateľských kompetencií detí prostredníctvom kultúrnej výchovy s cieľom zriadenia Centra literatúry pre deti a mládež a podpory čítania
j) Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020.
k) Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020.
l) Koncepcia práce so športovo talentovanou mládežou na roky 2015 – 2020.
m) Národná stratégia na ochranu detí pred násilím.
n) Národná protidrogová stratégia SR na obdobie rokov 2013 – 2020
o) Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023
p) Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2016 – 2020
q) Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019
r) Národný program prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2017 – 2020
s) Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe
t) Celoštátna stratégia rodovej rovnosti na roky 2014 – 2019

Príloha č. 3

Použité skratky:

CPPPaP	centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
CŠPP	centrum špeciálno-pedagogického poradenstva
CVČ	centrum voľného času
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky
DDI	detské dopravné ihrisko
DEO	digitálny edukačný obsah
EČ MS	externá časť maturitnej skúšky
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
ILČ	individuálna logopedická činnosť
IVP	individuálny vzdelávací program
JA Slovensko	Junior Achievement Slovensko
MPC	Metodicko-pedagogické centrum
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS	maturitná skúška
MŠ	materská škola
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskume a športu Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
OŠ OÚ	odbor školstva okresného úradu v sídle kraja
SAV	Slovenská akadémia vied
SCCF	Slovenské centrum cvičných firiem
SŠ	stredná škola
SOŠ	stredná odborná škola
SŠŠ	stredná športová škola
PFIČ MS	písomná forma internej časti maturitnej skúšky
SZP	sociálne znevýhodnené prostredie
ROCEPO	Rómske vzdelávacie centrum
RUP	rámcový učebný plán
SNP	Slovenské národné povstanie
SPgK	Slovenská pedagogická knižnica
SR	Slovenská republika
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠKD	školský klub detí
ŠkVP	školský vzdelávací program
ŠPÚ	Štátny pedagogický ústav

ŠŠI	štátna školská inšpekcia
ŠUP	škola umeleckého priemyslu
ŠVP	štátny vzdelávací program
ŠZŠ	špeciálna základná škola
ŠVS	školské výpočtové stredisko
ŠVVP	špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
VJM	vyučovací jazyk maďarský
VJU	vyučovací jazyk ukrajinský
VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
ZŠ	základná škola
ZUŠ	základná umelecká škola